

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT

Aquesta transcripció està pendent de verificació i correcció. Pot contenir, doncs, errades de fidelitat i incorreccions lingüístiques i no es pot considerar com una publicació oficial

XV legislatura · cinquè període · sèrie C · número 463

**Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la
Infància i l'Adolescència**

Sessió 7, dilluns 16 de febrer de 2026

Presidència de l'l. Sr. Jordi Riba Colom

Sessió 7 de la CIADGAIA

La sessió de la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (CIADGAIA) s'obre a ****. Presideix Jordi Riba Colom, acompanyat de la vicepresidenta, Ana Balsera i Marín, i de la secretària, M. Àngels Planas i Crous. Assisteix la Mesa el lletrat Ferran Domínguez García.

Hi són presents [Mónica Ríos García](#), pel G. P. Socialistes i Units per Avançar; [Ennatu Domingo i Soler](#), pel G. P. de Junts; [Joan Ignasi Elena Garcia](#), pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; [Lorena Roldán Suárez](#), pel G. P. del Partit Popular de Catalunya; [María Elisa García Fuster](#), pel G. P. de VOX en Cataluña; [Núria Lozano Montoya](#), pel G. P. Comuns; [Maria Pilar Castillejo Medina](#), pel G. P. de la Candidatura d'Unitat Popular - Defensem la Terra, i [Rosa Maria Soberana i Bonet](#), pel G. Mixt[membres comissió].

[Assisteix] a aquesta sessió [assistents].

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Compareixença d'Àngels Balsells, en qualitat d'experta en infància i adolescència de la Universitat de Lleida, davant la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (tram. 357-01119/15).
2. Compareixença d'Aziz Matrouch Ragbaoui, investigador i professional de l'àmbit social i educatiu, en qualitat d'expert, davant la Comissió d'Investigació sobre

l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (tram. 357-01120/15).

3. Compareixença de Fina Sala, en qualitat d'experta en infància i adolescència de la Universitat Autònoma de Barcelona, davant la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (357-01122/15).

4. Compareixença de Carme Montserrat Boada, catedràtica en psicologia social i doctora per la Universitat de Girona, en qualitat d'experta, davant la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (tram. 357-01123/15).

5. Compareixença de Núria Fuentes, en qualitat d'experta en infància i adolescència de la Universitat de Barcelona, davant la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (tram. 357-01124/15).

6. Compareixença de Sílvia Giménez-Salinas Colomer, advocada i experta en drets de la infància, en qualitat d'experta, davant la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (tram. 357-01034/15).

El president

Molt bé, molt bon dia, comencem amb la sessió de la Comissió d'Investigació sobre l'Activitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència d'avui, dia 16 de febrer.

Compareixences

357-01119/15, 357-01120/15 i 357-01122/15

En primer lloc, comptem amb la compareixença, en qualitat de testimonis, de la senyora Àngels Balsells, del senyor Aziz Matrouch Ragbaoui i de la senyora Fina Sala. Per tots els casos tindran un temps d'exposició entre deu i quinze minuts. Després tindrem un torn d'intervencions dels grups parlamentaris d'entre tres o cinc minuts i després un torn de rèplica, o de resposta més que de rèplica, per part de les persones compareixents. Sense més, si els hi sembla, comencem amb la

compareixença, amb la aportació de la doctora Àngels Balsells quan vostè vulgui. Ja l'hi poso jo...

Àngels Balsells (catedràtica en pedagogia de la Universitat de Lleida)

Gràcies. Crec que... Bon dia a tots i totes i als membres d'aquesta taula. Crec que avui comparec aquí en qualitat d'experta, no de testimoni, me penso, eh que sí? (*Veus de fons.*) D'acord, no, no, era simplement... I bé, el meu objectiu és, en tot cas, fer un recorregut, una mica d'anàlisi crítica del sistema de protecció de la infància i l'adolescència, però això sí, sempre basat des de la meva mirada, que ve sobretot de l'evidència científica i de la recerca aplicada que jo faig amb el meu grup de recerca i que ens posa en contacte molt amb serveis socials, amb la Direcció General d'Atenció a la Infància, però també amb altres territoris d'Espanya i d'altres comunitats que treballen en el tema de protecció.

Llavors, he organitzat la meva intervenció en set missatges que considero que serien imprescindibles per tal d'avançar en un sistema de protecció més just, més coherent i també més efectiu. El primer missatge es refereix al marc europeu i científic. Avui dia tenim uns estàndards de qualitat que estan molt ben definits, estàndards de qualitat que provenen d'una intervenció basada en l'evidència científica i que són compartits, per exemple, per part de la xarxa europea de suport familiar.

Aquestos estàndards sobretot ens diuen que, primer, la intervenció s'ha de..., cada vegada que s'intervé amb famílies i amb nens en situació de desprotecció s'ha de fer atenent a la varietat de les situacions familiars i sobretot entenent que totes les famílies, inclús aquestes famílies, tenen capacitats i potencialitats i lo que hem de fer és diversificar tot el que són les accions per a poder atendre les necessitats específiques que hi ha en cadascun d'aquestos entorns familiars.

Per tant, això significa que aquestos estàndards de qualitat ens encaminen a un treball en el que l'organització dels serveis s'ha de reestructurar, la implementació de les pràctiques i dels programes han de ser basats en evidència científica i, per últim, també ens orienten a treballar molt l'adquisició de competències interprofessionals per aplicar aquestes pràctiques i programes. Avui dia, si analitzem o si analitzo el que jo conec del sistema de protecció, veiem que aquest marc encara no està traduït de manera homogènia i sistemàtica. És a dir, sí que a nivell

conceptual veiem que tot això està recollit en els plans de millora del sistema d'atenció, etcètera, però hem d'acabar de fer que aquestes orientacions estiguin en un pla més operatiu.

Per exemple, si mirem tota la temàtica de la desinstitucionalització o el reforç a l'acolliment familiar o la millora de la prevenció i la preservació i la coordinació, veiem que aquestos tres reptes clarament avalats també per aquestos estàndards de qualitat encara són fites per aconseguir. Per tant, crec que un primer missatge seria que ens hem d'adequar de manera operativa amb aquestos estàndards de qualitat, que ja sabem que són avui dia els que avalen una millor pràctica.

El segon missatge clau es refereix a com intervenir amb aquestes famílies, com intervenir i com orientar el treball amb famílies que tenen els nens en situació de desprotecció. I aquí veiem que actualment la intervenció és encara massa tutelar, massa des d'un sentit de control i no pas com un aliat, de tal forma que no acabem de trobar la manera de fer reals aquestes evidències científiques, una altra vegada, que són molt clares i que ens diuen que, quan treballem amb famílies, amb nens que estan en situació de negligència, de maltractament, d'abandonament, d'algun tipus de disfuncionalitat, hem de treballar molt reconeixent el protagonisme i la participació activa d'aquestos entorns familiars. No participació exclusivament en els moments de prendre decisions, sinó fer de la participació el modus operandi del treball amb la família.

Això, per exemple, en el nostre cas, tenim resultats de recerca aplicada que això provoca resultats més positius. Això és un model d'atenció a la infància que estem aplicant ara a l'Ajuntament de Lleida i que hem fet anar també amb alguns equips d'atenció a la infància de la direcció general i que són propostes de treball molt alineades amb un model italià i un model *quebecoise*, que coneixem de primera mà i que estem treballant plegats. Ens veuen com aquesta participació de la família, i quan dic família parlo dels pares, les mares i també els nens, de forma plena, és la manera de caminar a uns resultats més exitosos dels que tenim ara.

I amb això donaré només tres idees molt concretes de com fer real aquesta participació. Això significa que, per exemple, quan fem un pla de treball amb la família, l'ham de fer amb la família i el nen alhora. Ara lo que fem és, tenim per un

cantó el nen, i per un altre cantó la família. La proposta de treball que s'alinea amb aquest model es refereix a un pla de treball orientat tant a fills com a pares, de manera conjunta i adaptant totes les activitats i propostes a interessos i necessitats dels fills i filles i, sobretot, orientat a millorar la qualitat de les relacions entre ells i també amb una perspectiva que incorpori altres elements de l'entorn familiar, lo que anomenem equip parental, per a poder donar aquest suport a la família perquè faci front a les necessitats dels seus fills i de les seues filles.

Actualment, tal com ho tenim estructurat, el que veiem és que aquesta participació requeriria més temps d'intervenció, més estabilitat dels professionals, una formació específica per fer-ho i també, segurament, un canvi en els protocols per a que les decisions es poguessin fer de forma més participativa, com dic, tenint en compte el punt de vista dels implicats.

I aquí arribem a la tercera idea, perquè la tercera idea té a veure amb com fem això, sobretot, en casos de reunificació. Sabem que el desemparament ha de ser una mesura temporal. Que, teòricament, és una mesura que ha de durar com a molt dos anys i que l'objectiu final és la reunificació del nen a la seva família. I, si això no és possible, doncs, trobar una fórmula estable, preferentment familiar, per a aquest nen o aquesta nena.

Clar, això significa que ens hauríem de posar a treballar des del moment zero en la reunificació dels entorns familiars. I aquí la recerca és claríssima. Per aconseguir millors resultats en reunificació, un, hem de fer una gestió proactiva dels casos, un treball proactiu en el que treballem des del minut u amb la família, insisteixo, dic família, parlo de nen, pares i mares, per a millorar totes aquelles dificultats que tenen en l'exercici de la seva parentalitat.

Segon, treballar de manera diferencial en cada fase. Fases que tenim també ben descrites, per exemple, en el model Frame P+, que són eines que venen de la recerca aplicada i que ens ajuden a dibuixar un camí, un itinerari per treballar cap a la reunificació familiar.

I, en tercer lloc, lo que ens diu la recerca és que aquest treball proactiu i diferencial s'ha de fer centrat en les competències de pares i mares i en les competències també dels nens i de les nenes, no tant en una mirada més assistencial de donar recursos.

En la realitat, què passa? La realitat, lo que veiem és que els acolliments d'urgència els diagnòstics s'allarguen molt, les trajectòries en centres són molt llargues, la lògica del sistema continua sent molt segmentada, amb lo qual cosa uns treballem amb el nen, uns altres amb els pares i mares, i costa molt aquesta visió més holística i que tot plegat fa que la reunificació moltes vegades se planteja molt tard, en poc temps, i segurament no tant en la lògica de reunificació, que ha d'iniciar-se en el moment de la separació, sinó quan ja parlem del retorn. Per tant, aquí tenim segurament el gran repte de l'actual sistema de protecció.

La quarta idea es refereix a la universalitat progressiva. Una altra cosa que veiem és que el sistema de protecció modern s'hauria de basar molt més en una xarxa comunitària coordinada de serveis accessibles, superar una mica la idea de serveis normalitzats i serveis especialitzats si lo que volem dir amb això és que hem de separar allò que és serveis adreçats a nens i nenes i serveis adreçats a nens i nenes en protecció. Per què dic això? Doncs ho dic perquè lo que hauríem de treballar és en un contínuum, serveis que intensifiquen la seva presència en l'entorn familiar dependent de les necessitats que té la família, però fent-ho des d'una perspectiva de corresponsabilitat, sectorialitzat i que té corresponsabilitat també interdepartamental.

Ara encara ens trobem moltes vegades amb barreres que provenen dels propis serveis, eh?, que moltes vegades encara pensem que quan un nen està en protecció és de protecció. No, el nen és de tots. És de l'escola, és del lleure, és del barri. I té, tenim un expedient que està a protecció, però hem de compartir entre tots l'atenció a aquest nen o aquesta nena perquè el nen, com dic, és de tots. Això jo crec que podríem aconseguir-ho si treballéssim més alineats amb aquesta política més interdepartamental i intersectorial.

La cinquena idea és la dels programes basats en evidència. Jo crec que aquí a Catalunya i sobretot la meua experiència comparant lo que fan amb el que fan altres comunitats autònomes sí que estem molt alineats i ja estem impulsant programes de parentalitat positiva, que és el que jo més conec, intervencions basades en evidència científica. Què és lo que ens falta? Doncs segurament el que ens falta és que tot el sistema estigo basat en evidència i aquí sí que tenim un repte que hem d'assolir

entre tots i que ho hem d'assolir sobretot aportant noves estratègies en les dues idees amb les quals vull acabar.

Primer, que seria la sisena, amb professionals que tinguin temps i espais per a formar-se i per a ajudar a que puguem implementar aquestos programes basats en evidència però adaptats a la realitat de cadascun dels serveis.

I la setena idea amb la qual acabaria també tenint en compte que l'engranatge entre la recerca, la política i la pràctica ha d'estar molt més alineada. Això és una clau d'èxit que ens permetria funcionar molt bé, perquè si bé aquest engranatge jo crec que existeix, sí que falta que giri, de tal manera que qualsevol política hauria d'estar informada per l'evidència científica. I, sobretot, en el dia a dia alimentar aquesta idea que per transformar el sistema ho hem de fer de la mà i sobretot treballant amb els professionals, donant de manera continuada aquestos elements que provenen de la recerca i acompanyats també per aquestes decisions més de caràcter estructural, polític, etcètera, que permetessin anar incloent aquestos canvis més estructurals.

Per tant, des del meu punt de vista –i amb això acabo–, penso que sí que necessitem més recursos, però també necessitem més coherència, més continuïtat, més confiança amb les famílies. Els professionals segurament necessiten més temps i més eines que acompanyin amb aquest tipus de formació que he anomenat i sobretot necessitem situar sempre els nens i nenes en el centre d'aquestes decisions, sabent que el millor per al seu desenvolupament és l'entorn familiar, el seu propi i, per tant, hem de treballar amb les famílies o en el cas de no tenir una entitat pròpia a la seva família que ho pugui fer una família d'acollida.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, doctora Balsells. Tot seguit continuarem amb la compareixença del senyor Aziz Matrouch Ragbaoui, investigador i professional de l'àmbit social i educatiu en qualitat d'expert. Senyor Matrouch, quan vostè vulgui.

(L'orador intervé per videoconferència.)

Aziz Matrouch Ragbaoui (investigador i professional de l'àmbit social i educatiu de la Universitat de Girona)

Jo volia plantejar aquesta intervenció amb elements més micros, potser, més de la quotidianitat, més del dia a dia. Llavors, com són moltes les qüestions que crec que són rellevants a mencionar, he preparat un breu text que, si us sembla, llegiré a continuació.

El sistema de protecció de la infància i l'adolescència hauria de garantir un recorregut coherent, segur i digne per tothom qui ha de passar per ell, des del moment de la seva entrada fins al moment de la seva sortida. Per aconseguir-ho, és molt important que els canvis no es facin de manera precipitada. Quan un infant o adolescent ha de canviar de centre, necessita temps per acomiadar-se correctament del lloc on ha viscut fins llavors i, de la mateixa manera, necessita conèixer el nou centre abans d'anar-hi a viure. Les visites prèvies no han de ser un luxe, sinó que responen a una necessitat emocional, educativa i psicològica, que contribueix a reduir l'angoixa i afavorir una transició més amable.

Durant l'estada al centre, el que hauria de marcar el dia a dia dins de l'estabilitat de l'infant és estar present amb relació a la seva habitació, amb relació al grup de companys i companyes i, sobretot, amb les figures educatives de referència. La rotació constant de professionals és una realitat molt estesa i profundament violenta pels infants i adolescents, que sovint han viscut experiències d'abandonament i que tornen a veure com les persones que les acompanyen desapareixen una vegada i una altra. Aquesta rotació no és casual, respon a salaris baixos, sobrecàrrega de feina, falta de reconeixement i un desgast emocional molt elevat, que fa que molts professionals decideixin marxar després de pocs mesos o anys.

Aquest context dificulta enormement la tasca socioeducativa, perquè els equips no tenen prou temps per consolidar una línia de treball conjunta, ni per coordinar-se, ni per prendre decisions col·lectivament. Massa sovint, l'energia es destina a qüestions logístiques i a treballar des de la urgència i la immediatesa, en lloc de dedicar-se a la intervenció socioeducativa de qualitat que tant infants com adolescents mereixen. Per això, és fonamental que els equips educatius siguin estables, que tinguin temps per pensar.

De la mateixa manera, han de poder accedir a formació especialitzada, en acompanyament socioeducatiu, formació en trauma, en recursos i circuits i en tot allò que afecta específicament la infància i l'adolescència.

Un altre element clau és garantir que tots els infants i adolescents puguin accedir a activitats extraescolars, ja siguin esportives, formatives o artístiques, independentment del seu cost. No es pot limitar el seu desenvolupament per una qüestió de pressupost. En aquesta línia, tampoc es poden posar traves a l'accés a qualsevol tipus de recursos sanitaris, tant de salut física com mental.

La participació dels infants i adolescents és un pilar essencial. Han de poder formar part de totes les decisions que els afecten, no només d'una forma simbòlica, sinó amb capacitat real d'incidir. Per això, es decideixen qüestions importants del seu dia a dia i han de sentir que allò que expressen té conseqüències reals. És així com es construeix la confiança i com es redueixen els sentiments d'impotència que massa sovint acompanyen el pas pel sistema de protecció. Aquesta participació ha d'estar present des del primer dia fins a l'últim dia. Alguns exemples de pràctiques participatives són projectes com el que es va dur a terme el 2023, «Imatges per veure i escoltar», que en aquest cas és un projecte de fotografia participativa, que crec que és una de les línies que més s'ha d'aprofundir en el conjunt del sistema de protecció.

Pel que fa a la sortida del centre, aquesta ha de ser planificada, consensuada i acompanyada. No pot ser que un jove rebi una proposta de pis d'autonomia o d'una prestació econòmica i després quedi en una situació d'incertesa absoluta, sense saber si hi haurà places disponibles o esperant durant mesos o fins i tot més d'un any perquè una prestació s'aprovi o sàpiga el pis on anirà a viure. El camí cap a la vida adulta hauria de ser un procés tranquil i acompanyat, no un moment d'inseguretat que genera més angoixa i vulnerabilitat. És important recordar que la mitjana d'edat d'emancipació a Catalunya és a prop dels trenta anys.

També cal parlar de les infraestructures dels centres. Aquests espais han d'estar sempre en condicions dignes, mobiliari en bon estat, parets netes, portes que obrin i tanquin correctament i una resposta ràpida quan cal arreglar qualsevol element. Igualment, cal avançar cap a un model on cada infant o adolescent tingui la seva

pròpia habitació. La intimitat és un element fonamental de benestar emocional i de la sensació de seguretat, i no hauria de ser normal compartir habitacions entre tres o quatre persones. Els espais comuns, és a dir, sales d'estar, cuines, dutxes, sales d'estudi, han d'estar dimensionades segons el nombre de joves que hi viuen. No és coherent que en un centre amb vint places tingui només dos sofàs de tres places en un espai reduït. Aquests detalls, aparentment petits, tenen un impacte profund en la qualitat de vida.

És fonamental parlar de la ràtio. Un centre residencial ha de tenir com a màxim vuit places. Aquesta és una qüestió que porta molts anys sobre la taula i que sembla que no s'acaba d'entendre la importància de poder habitar un espai el més semblant possible qualsevol llar. Els centres residencials de quinze o vint places s'han d'acabar.

Un altre aspecte important és la necessitat de revisar el programa marc dels centres residencials que es va publicar el 2015. El document és ampli i flexible i això fa que cada centre, a través del seu PEC, acabi definint la seva pròpia manera de fer. Aquesta flexibilitat pot ser positiva, però també pot provocar que no hi hagi una línia comuna d'actuació i que el benestar d'un infant depengui massa del centre on vagi a viure. El sistema necessita criteris compartits i coordenades generals clares, que garanteixin un acompanyament coherent i homogeni.

Per altra banda, és molt urgent impulsar la relació entre els centres residencials i la comunitat. Els vincles socials es construeixen relacionant-se amb els veïns i veïnes, amb els centres cívics, els casals, els centres oberts i amb les entitats culturals dels barris. Els centres residencials no poden funcionar com illes desconnectades del seu entorn, perquè aquest aïllament contribueix a l'estigmatització. Una presència activa del centre dins de la comunitat pot ajudar a revertir aquesta mirada negativa i a construir relacions més sanes, més obertes i més integradores que poden tenir un benefici a llarg termini.

»Tot plegat, construeix una sèrie de millores que considero imprescindibles per avançar cap a un sistema de protecció que protegeixi amb coherència i centrat en les necessitats dels infants i adolescents que en formen part.

Per altra banda, la transició cap al que anomenem vida adulta és un procés complex, dur i en general amb poc suport per part del sistema de protecció. Molts joves s'hi apropen amb angoixa, especialment quan veuen que s'acosten els divuit anys i no saben ni on aniran a viure, ni quan, ni amb qui. Aquesta incertesa, que a qualsevol persona li generaria inquietud, pren una dimensió molt més profunda en nois i noies que han crescut dins del sistema de protecció amb una vida plena de canvis. És un moment vital molt intens i si a això hi afegim la manca d'informació i la inseguretat sobre què passarà, la situació es converteix en un camí ple de tensió i patiment que es podria evitar amb una millor planificació i una organització més acurada.

Els pisos d'autonomia haurien de ser espais que realment ajudin els joves en el seu pas cap a la independència. Per això s'hauria d'assemblar al màxim als pisos d'estudiants, amb un ambient acollidor i un màxim de quatre joves convivint-hi. En canvi, hi ha pisos d'autonomia que funcionen més com cases grans, on hi ha més de deu nois i noies, fet que reproduceix el mateix model institucional dels centres residencials i que en cap cas facilita la construcció d'un projecte de vida més autònom i independent.

Per altra banda, no podem demanar a aquests joves un nivell de responsabilitat que per la seva edat i per la seva trajectòria vital no poden sostenir sempre. És per això que les mesures d'expulsió s'haurien d'eliminar. Fer-los fora d'un pis representa massa sovint deixar-los al carrer, sense alternatives reals i amb un risc evident d'exclusió social, amb un impacte a la seva salut i al seu desenvolupament a curt i a llarg termini.

Al mateix temps, és imprescindible ampliar recursos adaptats a les necessitats de salut mental. Ens trobem amb joves que no són acceptats en segons quins pisos a causa d'un grau de discapacitat o d'una necessitat específica, i això fa que quedin atrapats entre un limbe entre el sistema de salut i el de drets socials. Aquest buit fa que en ocasions acabin allargant la seva estada en centres residencials, que no són els adequats per al seu perfil ni per les seves necessitats, i això cronifica problemes que podrien abordar-se des d'una altra perspectiva. Aquesta situació posa en risc tant els joves amb algun tipus de diagnòstic, com la resta de nois i noies al centre.

Els darrers anys s'ha impulsat el model Barnahus. Aquest model especialitzat pot servir com a referent i element d'exemple per avançar cap a respostes més integrades i adaptades a les necessitats específiques dels infants i adolescents. Un altre punt crític és la gestió de les prestacions econòmiques. Cal agilitzar-les urgentment, perquè no és acceptable que un jove vagi a esperar gairebé un any per rebre una prestació que necessita per viure. Durant aquest temps molts no saben què fer ni on anar, i queden completament desprotegits.

De la mateixa manera que la gestió per accedir a una prestació ha de ser molt més simple pels joves. Si un jove es desvincula per una raó o una altra de l'àrea de suport i al cap dels mesos necessita demanar la prestació perquè la seva situació ha canviat, se'ls fa molt difícil fer-ho sols. A més, tant les prestacions com els pisos d'autonomia es tallen quan un jove troba una feina a jornada completa. Això fa que el sistema actuï com si tenia una feina que valgués per tenir una estabilitat econòmica, emocional i social. Les necessitats d'aquests joves no desapareixen perquè tinguin un contracte laboral. En realitat, moltes vegades és en aquest moment quan més suport necessiten.

Aquest funcionament fa pensar, en ocasions, que el sistema s'assembla més a una ETT que no pas a un servei especialitzat en l'acompanyament de joves que estan en plena transició cap a la vida adulta. Que un jove trobi feina no garanteix res. Pot perdre-la, pot ser que no li renovin el contracte de lloguer o pot no saber com gestionar els reptes que venen després, i en aquests casos, a qui poden acudir, quins recursos tenen disponibles. La realitat és que en aquests contextos el sistema no els ofereix un suport estable ni sostingut, i això els deixa en situacions de molta vulnerabilitat social.

Per tot plegat, és imprescindible que es pugui acompanyar els joves durant més temps i amb molta més consistència. Cal garantir que qualsevol jove que vulgui estudiar tingui les mateixes oportunitats que els seus iguals, sense estar pendent de si tindrà un lloc on viure el curs següent o si podrà mantenir-se mentre estudia.

L'accés a l'educació, la continuïtat de l'acompanyament i la seguretat residencial no haurien de ser un privilegi, sinó drets garantits. En aquesta línia, la reserva de places universitàries que s'ha vingut duent a terme els darrers anys és una aposta

encertada, que cal mantenir i aprofundir per assegurar la igualtat d'oportunitats i la protecció efectiva dels joves en processos d'emancipació.

Aquests elements, estabilitat i la cura de l'espai físic, estabilitat i educació de l'equip professional, la participació real en el projecte de vida, una atenció sanitària adequada, ràtios més reduïdes, centres especialitzats o preparats per atendre els joves amb necessitats específiques, criteris d'intervenció comuns, establiment de relacions amb l'entorn i un procediment concret i efectiu per la transició de la vida adulta poden constituir un conjunt de millores fonamentals per avançar cap a un sistema de protecció que acompanyi de manera adequada les infàncies i adolescents al seu càrrec.

Tot i que en els darrers anys s'han impulsat diverses iniciatives en aquesta direcció, aquestes continuen sent insuficients per a garantir un acompanyament integral, estable i orientat als drets i al benestar dels infants del sistema de protecció.

Bé, aquest breu resum que he intentat fer plasmanant totes les diferents realitats parteix de la meva experiència laboral dels últims vuit anys com a educador social, els últims dos anys, tres anys vinculats a la recerca, sobretot a la meva tesi doctoral que se centra en el benestar dels joves, sobretot en el seu procés cap a la vida adulta, i la meva experiència personal de dotze anys en centres residencials. Així, doncs, una miqueta a partir d'aquestes diferents experiències he cregut oportú plantejar-la des d'aquestes qüestions més quotidianes.

I amb els últims minuts que em resten m'agradaria aprofundir en millorar l'acompanyament en el que s'anomena transició a la vida adulta. Molts joves en aquest pas queden molt tocats, es fa difícil psicològicament, socialment, econòmicament, formativament, i crec que no hauria de ser pas així. Crec que si un noi, una jove, un noi, una noia, un adolescent està dins del sistema de protecció, aquest ha de poder donar resposta no només durant la seva estada al sistema de protecció, sinó una vegada el deixa també quan s'acaba la prestació, o quan s'acaba el recurs d'autonomia en el que ha estat residint i demés.

I amb això moltes gràcies i ja acabaríem.

El president

Moltes gràcies, senyor Matrouch. Tot seguit passariem a la compareixença de la senyora Fina Sala en qualitat d'experta en infància i adolescència, professora de la Universitat Autònoma de Barcelona, quan vostè vulgui.

Fina Sala (professora de la Universitat Autònoma de Barcelona)

Bon dia, moltes gràcies per convidar-me a aquesta comissió i per donar veu a la recerca en aquest espai. Sóc catedràtica del Departament de Teoria de l'Educació i Pedagogia Social i investigadora del grup de recerca IARS, que treballem des del 2005 en aquest àmbit. I en aquesta breu intervenció, que no ens podem estendre molt, intentaré posar èmfasi en alguns dels aspectes que podem treure del que han set les dades de recerca, especialment d'una recerca que estem fent, un estudi longitudinal seguint els joves des dels disset anys quan estan a punt de sortir del sistema, fins als vint-i-sis, i també amb el sistema d'indicadors per avaluar el sistema de protecció, el sistema SIASP que vam crear amb els tècnics de DGAIA fa uns quants anys.

En primer lloc m'agradaria dir que subscric tot el que ha dit la Maria Àngels i el que ha dit l'Aziz, i probablement el que diguin les altres investigadores que després apareixeran, però com que no tenim molt de temps em centraré en uns pocs aspectes. Però abans m'agradaria començar dient que el sistema de Catalunya, el sistema de protecció de Catalunya funciona. I amb relació amb el context estatal és un referent per les altres comunitats autònomes. Aleshores, està molt bé que anem mirant els punts crítics, però no perdem de vista que ho estem fent bastant bé en comparació amb altres autonomies.

I això no només és la meva opinió. Nosaltres en el nostre estudi longitudinal, als joves quan van fer vint-i-un anys els vam demanar que fessin una mirada retrospectiva i que ens diguessin si creien que havia estat adequat que els haguessin tutelat. Només un dos per cent va dir que no. Hi havia un vuitanta-set per cent que deia que sí i el restant onze per cent estaven d'acord, però estaven enfadats amb alguna cosa que havia passat. Generalment canvis de centre, o potser algun centre que consideraven que no havien estat suficientment bons a l'hora d'acompanyar-los. I resultats similars ens surten quan els demanem si se'ls han donat oportunitats educatives, si han estat segurs en aquest sistema.

Per tant, en general el sistema funciona. Ara, hi ha molts punts crítics que es poden millorar, molts que ja s'han assenyalat, però com que tinc poc temps em centraré només en quatre punts. En les dades, en la petita infància, en la inestabilitat i en la transició a la vida d'adults. En relació amb el tema de les dades, és necessari prendre decisions basades en evidències. El sistema i els sistemes de protecció més avançats tenen sistemes d'indicadors estables, que els permeten saber què està funcionant, què cal revisar i quin impacte tenen les millores que ells van introduint en el sistema. És a dir, són indicadors estables i cada any van prenent mesures. Una bona part d'aquesta informació es fa pública per un exercici de transparència i per rendició de comptes en els parlaments, en els congressos, o on sigui.

A Catalunya vam fer un pas important quan fa uns quants anys un equip mixte del nostre grup de recerca amb tècnics de DGAIA vam desenvolupar un sistema d'indicadors per monitoritzar el funcionament del que era la protecció amb infants tutelats. Era el que nosaltres en dèiem sistema CIASP. S'han recollit dades durant quatre anys i ara en aquest any s'ha descontinuat. Per poder-ho continuar és necessari que hi hagi una estructura estable, un equip tècnic especialitzat a la DGPIA que garanteixi la continuïtat i que connecti les dades amb la presa de les decisions. La DGPIA, per tant, necessita un equip permanent d'anàlisi i recerca aplicada, que permeti transformar les dades en millores reals del sistema, cosa que ja passa en altres àmbits de l'Administració.

El segon punt crític al que vull fer referència és a la petita infància, és a dir, em refereixo als nens de zero a sis anys. Tota l'evidència ens diu que els nens en aquestes edats necessiten entorns estables, amb pocs adults de referència amb qui puguin establir un vincle efectiu i una estimulació molt individualitzada. Els centres residencials fan una tasca molt valuosa, però per la naturalesa que tenen de rotació a torns, de pluralitat de professionals, no poden oferir aquesta atenció i això perjudica greument els nens que tenen de zero a sis, i especialment els nens que tenen de zero a tres.

En aquests moments tenim un número bastant significatiu d'infants d'aquestes edats en els centres residencials i això ens passa bàsicament perquè tenim menys acolliment familiar del que necessitaríem. Fa anys que aquest acolliment està

estancat i no s'incrementa. En el seu moment es van explorar fórmules d'acolliment professional, per exemple les UCAE, Unitats Convivencials d'Acció Educativa, i eren models similars –per exemple–, als que hi ha a França, que tenen bastant acolliment professional, i algun altre país europeu, però no s'han acabat de consolidar. I per poder desenvolupar això es necessita un marc estable, no anar canviant de prestacions, de requisits, etcètera, perquè es pugui consolidar aquest tipus d'acolliment. És necessari aquest tipus d'acolliment professional perquè puguem realment treure els nens petits dels centres.

També voldria en aquest punt referir-me a una particularitat del sistema de Catalunya i és que, si bé el que és el seguiment de l'acolliment en família extensa el fan els equips SIFE, que dependrien d'alguna manera de DGAIA, en el cas del que és la família aliena depèn d'ICAA, de l'Institut Català d'Acolliment. Clar, aquesta doble figura per un mateix tipus de mesura complica una mica l'escenari i fa molt més complicat probablement que puguem trobar solucions d'acolliments necessaris per poder treure aquests nens dels centres.

El tercer punt al què volia fer referència és l'estabilitat. Els nens necessiten figures cuidadores i entorns estables, que els facin sentir segurs i que puguin construir vincles i relacions d'amistat, però és un dels punts més febles del nostre sistema. Pels nens, quan entren al sistema ja viuen una ruptura amb la seva vida quotidiana, amb la seva família, amb l'escola, amb els amics, amb els espais de lleure. Aquest primer canvi ja per ells els fa molt difícil elaborar què ha passat a les seves vides. Però el problema és que quan són a dintre del sistema encara venen més canvis.

En el nostre estudi observem que un quaranta-cinc per cent dels joves quan van arribar als disset anys ens van dir que havien passat per tres o més centres. I això vol dir començar cada cop. Nous educadors, nova escola, nous companys, noves formes. Això dificulta la construcció de vincles i el sentiment de pertinença i crea sentiments d'inseguretat i d'incertesa, que ja s'afegeixen al que eren les incerteses de la seva situació familiar. A aquesta inestabilitat se li afegeix la rotació dels professionals a què es referia l'Aziz dins dels centres, que venen molt vinculades a les condicions laborals poc competitives i retribucions que sovint no són coherents amb la responsabilitat i qualificació professionals que es requereixen.

Els joves ens diuen que quan aconseguen confiar en un educador, aquest marxa, i que aquesta ruptura fa que acabin no confiant en els educadors. A més, els canvis de centres residencials comporten canvis en els centres educatius i això fa més difícil l'èxit escolar i la construcció de xarxes socials.

A l'estudi Caleami veiem que un quaranta-u per cent dels joves han passat per quatre o més centres escolars durant l'etapa d'escolaritat obligatòria i això no permet consolidar amistats. A més, aquesta manca de xarxa relacional sovint genera situacions d'assetjament escolar, que en el nostre cas són com tres vegades més de les que pot experimentar un infant en altres de la població general. I la manca de xarxa pesa molt quan arriben a l'edat adulta i afronten la vida fora de la protecció que els donava el centre. En els nostres estudis observem que els joves extutelats inicien la transició a la vida adulta amb una xarxa de suport molt pobre i molt fràgil.

A nivell educatiu només un quaranta-tres per cent aconseguen el graduat en Educació Secundària Obligatòria, que és aproximadament la meitat de la població general. I en molts casos no és un problema de capacitat, sinó d'itineraris interromputs, de canvis d'escola i de manca de suport educatiu continuat. L'èxit educatiu és molt important per tots els infants, perquè incideix en les oportunitats laborals futures i en la seva autoestima, i pels joves tutelats, que tenen una xarxa de suport tan fràgil, encara ho és més.

Finalment voldria parlar de la transició a la vida adulta. El moment de més vulnerabilitat dels infants tutelats no és l'entrada sinó la sortida. Als disset anys, molts joves passen d'un entorn molt estructurat a una autonomia i soledat sobtada, sovint sense una preparació suficient. En el nostre estudi vam observar que als disset anys la meitat no anaven a comprar sols. Més d'un terç no cuinava ni feia cap mena de tasca domèstica bàsica i prop d'un vint per cent ens deia que no tenia o que no coneixia el seu pla d'emancipació. Preparar la transició no ha de començar als disset o als divuit anys, ha d'haver començat molt abans, perquè treballar aquesta autonomia requereix molta feina.

A Catalunya s'han fet molts avanços importants en els darrers quinze anys. En el temps que nosaltres portem fent estudis hem vist com anava creixent el programa d'habitatge o el programa de suport econòmic, etcètera, però hi veiem nosaltres que

aquests programes han tingut un impacte molt positiu en els joves, perquè els permet formar-se per poder tenir una major i millor inserció laboral i adquirir les competències per la vida independent. Però encara hi ha molt marge per millorar. Caldria ampliar places per donar cobertura a tots els joves que ho necessiten i òbviament que ho sol·licitin. I també caldria diversificar i flexibilitzar els recursos especialment els d'habitatge per evitar que l'entrada a un habitatge d'autonomia suposi un nou desarrelament territorial, que trenqui amb les poques xarxes de suport que haguéssim pogut construir.

M'agradaria per acabar dir i emfasitzar que el sistema de protecció català té una base sòlida i compta amb professionals altament qualificats i formats i compromesos, però que podem millorar de manera molt significativa, especialment si som capaços de monitoritzar el funcionament, analitzar amb rigor allò que funciona bé i identificar molt clarament el que necessita millorar. Només així podrem valorar realment l'impacte dels canvis que anem introduint i avançar cap a un sistema cada cop més eficaç i ajustat a les necessitats dels infants i adolescents.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, doctora Sala. Tot seguit és el torn d'intervenció dels grups parlamentaris i comencem amb la intervenció del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, en el seu nom la diputada senyora Ennatu Domingo. Quan vostè vulgui té la paraula.

Ennatu Domingo i Soler

Gràcies, president. En primer lloc des de Junts agraïm a la senyora Balsells, a la senyora Sala i al senyor Matrouch per la seva exposició d'alguns reptes del sistema d'atenció a la infància i adolescència, però també les recomanacions que s'han fet. Com bé heu dit vostès compareixen en aquesta sessió com experts. Aquesta comissió d'investigació la vam iniciar al novembre, a principis de desembre, i han passat molts experts del nostre país a explicar justament la situació del sistema d'atenció a la infància i fer recomanacions.

I aquesta és l'última sessió que fem amb els experts abans que vinguin els càrrecs polítics i jo tampoc m'allargaré molt, perquè crec que un dels objectius d'aquesta comissió era saber, determinar la magnitud de les irregularitats en la gestió de recursos públics per part de la DGAIA, però també entendre quins són els reptes i garantir que hi hagués una anàlisi profunda d'aquests reptes del sistema d'atenció a la infància per poder fer una reforma útil i que ens faci encaminar cap a un sistema menys institucionalitzat.

Estem d'acord que l'atenció ha de començar per donar suport a les famílies, implicar els infants i entendre la seva situació, també perquè és molt més sostenible i mobilitza també menys recursos públics perquè és molt més eficient a llarg termini. Però sí que ens agradaria saber, des de la perspectiva del món acadèmic si ho puc dir així, quina valoració fan de la reforma que s'ha fet o que s'està anunciant, i si els canvis que s'estan fent realment tenen un impacte positiu en aquesta transformació, que crec que coincidim tots que ha d'anar cap a desinstitucionalitzar més el sistema.

En segon lloc també ens agradaria que —a mi m'ha agradat molt—, quan heu parlat sobre donar suport a les famílies, que hàgiu donat un exemple molt concret de l'Ajuntament de Lleida. I ens agradaria saber, per exemple, quants equips o quants professionals mobilitza un equip de suport a la família, quants recursos requeriria aquesta atenció. Si poguéssiu elaborar una mica més sobre aquest exemple, com hem dit, doncs a entendre, a fer propostes basant-nos en la ciència i en evidència és molt important i ens agradaria escoltar una mica més sobre la feina que esteu fent a l'Ajuntament de Lleida.

En tercer lloc, un sistema més centrat en les famílies evidentment hauria de venir en què la determinació de la situació de desemparament fos l'últim recurs i posar els infants en centres fos l'últim servei a considerar. I en aquest fet doncs també ens agradaria preguntar-vos si l'Administració pot fer dues funcions o assumir dues competències, per una banda protegir l'infant i, per l'altra, també determinar aquesta situació de desemparament, no?

Fa una setmana des del Departament van anunciar que han posat en marxa un pla pilot, una comissió de protecció i atenció a la infància multidisciplinària, que ajunta els SIAIs i els EAIAs amb un tècnic jurídic que els pugui ajudar a fer decisions més

bones a l'hora de determinar la situació de desemparament, però nosaltres creiem que hauria de ser un agent independent, un jutge que pogués determinar això. Què en pensen vostès sobre aquests dos models?

Moltes gràcies.

El president

Gràcies, diputada. Tot seguit, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana, té la paraula l'honorable senyor Joan Ignasi Elena, quan vostè vulgui.

Joan Ignasi Elena Garcia

Moltes gràcies i molt agraïts per la intervenció que han fet i les aportacions que ens han fet. Vagi per endavant aquesta comissió té com a finalitat millorar i investigar. Investigar allò que no s'ha fet bé i que d'ella es desprenguin les responsabilitats que siguin necessàries, però també, alhora és imprescindible millorar el sistema. Especialment comparteixo que tenim un sistema molt millorable, però un bon sistema de de protecció i en aquest sentit és bo analitzar també des de l'acadèmia, des de la ciència, quines són les millores possibles a fer. Però crec que és important i ho han situat, em sembla, molt, molt bé, quin és quin és l'objectiu i quins són els vectors que han d'informar aquests canvis i el sentit darrer d'aquesta comissió.

Hi ha una qüestió que és de recursos, sense cap mena de dubte, perquè amb l'Administració, per qualsevol camí que emprems nou i en el que hi ha d'haver més seguiment, parlaven de seguiment, parlaven de no deixar penjada la gent en un moment determinat, parlaven d'interdepartamentalitat, diguem-ho com vulguem, és a dir, que no només des de cada àmbit de l'Administració es tracti, s'acompanyi una persona, sinó que es faci de forma de forma integral per facilitar-ho, per tant, des de polítiques socials, també de salut, educatives, en fi, laborals, etcètera, d'habitatge i tants altres.

Jo els voldria preguntar, quina part creuen que és de manca de recursos, que segur que n'hi ha, i quina part d'orientació, és a dir, de decisió política i d'orientació, que això, també per encertar el tret, no? També ha fet referència a la qüestió dels zero a sis anys. Fins a quin punt creuen que seria necessari que legislativament es prohibís,

com em sembla que en alguns països passa, que cap persona estigués dels zero als sis anys institucionalitzada.

També el model de Barnahus, que el senyor Aziz Mantrouch n'ha fet n'ha fet referència, si és el model, si creuen que és el camí. I una de les conseqüències que hi ha hagut aquests darrers temps és que l'existència d'aquest recurs, aquest model, diguem-ne, que està específicament orientat en una situació molt concreta, però si aquest recurs és el model i demostra que, quan hi ha recursos, hi ha demanda, i, per tant, vol dir que hi ha necessitat i que la demanda neix a partir del moment en què existeix el recurs per poder-lo facilitar.

Parlava de les dades, de la necessitat de prendre decisions des de dades i que ens expliqués fins a quin punt participen des de la ciència regularment en les decisions de l'Administració i en quina mesura es pot millorar aquesta relació i va també això en el sentit de preguntar fins a quin punt vostès o altres especialistes han participat en la reforma, en els canvis que s'han produït a l'antiga DGAIA.

Hi ha un element que és especialment sensible, que és –i que segurament té a veure amb l'orientació–, que fa referència a la capacitat de decidir, a una certa superioritat moral que tenim tots que no tenim problemes o no tenim una discapacitat respecte als qui la tenen o respecte a una persona que té necessitats, passa també en l'àmbit de la discapacitat, una certa superioritat moral dels altres, de tots, eh?, començant pels pares, a l'hora de deixar prendre decisions els menors o en aquest cas, fins a quin punt creuen que en aquest àmbit es pot millorar i quins canvis de xip s'haurien de fer en aquesta direcció.

Acabo amb una qüestió que ha fet referència al senyor Aziz Matrouch, respecte d'un document que si..., que no he entès ben bé quin era i si ens el poguessin fer arribar a través del gestor, i la pregunta també a què ha fet referència a l'Ennatu Domingo sobre el desemparament, i si ha de ser o no administrativa la decisió, o ha de ser de la mà dels jutges, en el benentès que sabem quins són els ritmes de la justícia, que la lentitud en aquest àmbit també pot portar molts i molts problemes.

Ens agradaria passar-nos el matí amb vostès, però fa un minut i mig que m'he passat i tenia moltes més coses a comentar.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies. Havent-se excusat la representant del Grup Parlamentari Popular, no havent-hi cap representant del Grup Parlamentari de VOX, passàriem al torn del Grup Parlamentari dels Comuns. Té la paraula la diputada senyora Núria Lozano, quan vostè vulgui.

Núria Lozano Montoya

Gràcies, president. I moltes gràcies a les compareixents per compartir la seva expertesa amb aquesta comissió. En primer lloc, si consideren oportú fer-nos arribar alguna documentació de caràcter complementari que considerin d'interès doncs serà molt benvinguda, eh? Una primera pregunta té a veure amb el tema indicadors, quins indicadors consideren que haurien d'incorporar-se, no només pel que fa a l'avaluació del sistema que, sense dubte tindria una gran importància, sinó també la redefinició del mateix, perquè estem en aquesta nova etapa, en aquesta transició de la DGAIA a la DGPIA i aspirem a que sigui quelcom més que un simple canvi de denominació.

I, per tant, de cara a poder definir aquests canvis i aquests nous elements que han d'integrar aquest sistema, quins són els indicadors que vostès consideren que serien especialment rellevants per tal que els canvis s'adaptessin a les necessitats que tenim en aquests moments, tant pel que fan les famílies com pel que fa als infants i als joves.

I connectat amb això, perquè nosaltres compartim aquest concepte que les famílies haurien de ser vistes com a aliades, de vegades gestionem més pensant en el sistema, que no en les famílies i en el benestar dels menors que formen part de les mateixes, i partint d'aquest treball per augmentar les capacitats paternals i també per augmentar les capacitats dels menors, amb aquest objectiu de retorn a la família, eh?, què consideren que es podria fer per incrementar aquest retorn, que és francament molt baix en aquests moments, un cop es produeix el desemparament. Estem parlant de percentatges pràcticament ínfims de retorn al nucli familiar.

Em remeto a les preguntes que han fet els dos diputats que m'han precedit pel que fa al control judicial o a la gestió merament administrativa del desemparament. També una altra pregunta sobre mètodes de participació, quins mètodes consideren que serien més adients, tant pel que fa a les famílies, com quant als propis infants i

joves, que tenen molt a dir respecte a com consideren que han de ser atesos i quines necessitats.

Molt d'acord amb el plantejament d'universalitat dels serveis. De vegades es creen dobles circuits paral·lels, que no ajuden gens ni mica i, per tant, molt d'acord, igual que molt d'acord amb el que es planteja respecte a les condicions dels centres que, a més a més, tenen a veure amb una altra qüestió, i és que l'elevada rotació del personal impedeix la creació de relacions de confiança i el coneixement directe de quines són les problemàtiques de tots i cadascun d'aquests infants i joves, i partint de la base que no estem davant d'un règim penitenciari, perquè no han fet res, és a dir no són presos als que s'hagi de controlar, sinó que són nens i joves els que s'ha d'atendre i, per tant, com podríem avançar en aquesta direcció.

I una última qüestió, president, perquè veig que se m'ha acabat el temps. Respecte a la possible prohibició d'institucionalització dels menors de sis anys, quin és el seu punt al respecte, vinculant-ho també amb la figura de l'acollida professional.

I ho deixo perquè no tinc més temps.

Gràcies.

El president

Gràcies, diputada. Tot seguit, en nom del Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular té la paraula la diputada senyora Maria Pilar Castillejo, quan vulgui...

Maria Pilar Castillejo Medina

Sí, moltes gràcies. Primer de tot, agrair que hàgiu vingut a explicar-nos les evidències científiques amb les que he treballat. És molt interessant que des d'aquesta comissió puguem comptar amb la vostra expertesa i amb les recomanacions que ens heu fet. I, a més a més, crec que al llarg de del que portem amb aquesta comissió, quan hem parlat de com pensem que ha de ser la nova DGAIA, moltes de les compareixences al final s'alineen molt amb aquestes amb aquestes recomanacions que vosaltres feu. El problema és com pot haver aquesta distància tan gran entre allò que els experts ens esteu explicant i la realitat, no?

Parlem sempre de centres molt més petits que semblin entorns familiars, parlem de com els infants han d'estar sobretot en entorns familiars, com de zero a sis anys no

haurien d'estar en cap cas, com hem de fer millor aquest acompanyament a la vida adulta, i després veiem que la diferència realment..., o sigui que fa molt temps que esteu dient quina hauria de ser aquesta realitat i com la diferència és molt gran.

Algunes preguntes que us faig en concret amb les intervencions que ens heu fet. La senyora Balsells..., crec que la Núria també entrava una mica per aquí, parlàveu de com hem de fer participar les famílies, que crec que és veritat que és un tema que precisament estem treballant en la direcció contrària, en el moment que veiem un problema, el nen s'aparta de la família, i esteu aprofundint molt en com el sistema s'hauria de basar en aquesta participació de la família. Si això és el que esteu treballant una mica a Lleida, si ens podeu explicar una mica per què és tan important tenir en compte famílies que, a vegades, com veus com estan tractant el nen, el que fem és precisament prendre'ls-hi la tutela.

També m'ha semblat molt interessant aquesta idea de la universalitat progressiva, que no sigui..., no tinguem xarxes de serveis normalitzats versus serveis especialitzats, sinó treballar en una xarxa comunitària, treballar en un contínuum, no? Crec que és molt interessant aquesta idea, perquè crec que és la primera vegada que l'escoltem per aquí i seria si podeu aprofundir ara també una mica.

I, per últim, hi ha una idea en la que coincidim tots, que creiem que el desemparament ha de ser una mesura temporal, si penseu que el sistema actual està pensat per fer aquests retorns, per fer que els nens tornin a les seves famílies o busquin un entorn familiar o si, per contrari, el que estem fent ara mateix és cronificar aquestes situacions.

El senyor Matrouch, volia aprofitar per preguntar, jo crec que amb la barreja d'experiències que tens, tant laboral, com vivencial, com pel tema de la tesi, crec que tens una visió com molt àmplia des de molts punts de vista i que jo et volia preguntar per un tema molt concret, el tema de la salut mental. No sé quina seria la millor eina per abordar-la. A vegades ens plantegen centres terapèutics on es sigui només això, a vegades ens diuen que hem de tenir més especialistes, o potser hem de fer com estàvem dient, tenir un servei molt més vinculat a la comunitat i que els nens poguessin, els infants o els adolescents poguessin tenir recursos, i llavors el

que hem de reforçar és el sistema el sistema en general. No sé tu com ho veus i si ens pots donar algun apunt sobre això, els temes de salut mental en menors.

I també a la senyora Sala, crec que ha centrat la intervenció en quatre punts crítics, els que considero que ha pensat que són els més importants, si pensa que els canvis que s'han proposat ara amb la DGPIA apunten aquests quatre punts, si ens poden servir per millorar-los. Si..., ha parlat també dels models d'acollida, aquests professionals que es donen a França, si ens pot ampliar també alguns altres models europeus que tinguin èxit que no siguin professionals o si realment el que està funcionant bé són aquests models professionals.

I després pensava que seria interessant els informes d'aquest grup de recerca que vostès estan liderant, o fins i tot la tesi del senyor Matrouch, si poguessin ser documents que s'incorporessin a aquesta comissió perquè els poguéssim també abundar amb la seva lectura.

Moltes gràcies.

El president

Gràcies, diputada. I per finalitzar, en nom del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, té la paraula la diputada Mónica Ríos, quan vostè vulgui.

Mónica Ríos Garcia

Moltes gràcies, president. Bon dia a tothom. En primer lloc, evidentment, donar les gràcies a la senyora Balsells, al senyor Matrouch i a la senyora Sala. Vagi per endavant que, bé, és veritat que han compartit, moltes de les conclusions són compartides en els tres compareixents d'avui; per tant, això segurament és una bona notícia, no?, perquè vol dir que hem d'anar per aquest camí.

Jo, vagi per endavant que comparteixo totalment la proposta de que les polítiques s'han de basar en evidències científiques i, sobretot, en avaluacions per veure si anem pel bon camí o si hi ha qüestions a millorar o no. Vull dir, crec que –i això en general, en l'àmbit polític, no només en el que ens ocupa–, i ja saben que la consellera Martínez Bravo, en aquest sentit, és molt defensora d'aquesta evidència científica respecte a les polítiques públiques.

Bé, parlaven de, sobretot, jo amb el que m'he quedat més amb la senyora Balsells és el tema de la participació. Jo crec que és un factor cabdal que les famílies formin part de tot l'itinerari i també els infants i joves. Vull dir, crec que és important. Aquí vindria una mica com una política, podríem dir, de caire més, potser preventiu, també i d'empoderament, que al final també podria ser una bona eina per evitar aquest desemparament final, que no es pugui retornar a tenir una vida normalitzada en el seu entorn familiar d'aquests joves.

En aquest sentit, models d'intervenció. Jo, com a regidora del meu municipi, vaig tenir l'oportunitat d'implementar el Family Group Conference en l'atenció a les famílies i als infants. Crec que és una bona eina, a nosaltres ens va donar molt i ens està donant –jo ara ja no sóc regidora, però continuen amb el projecte–, ens està donant molt bon resultat. Crec que exemplifica molt bé el que comentava vostè, senyora Balsells, en aquest sentit que formin part directa de tot aquest procés. A vegades hi ha qüestions que sembla que no són tan complicades si es fan models d'intervenció adequats, i, a més, es solucionen de manera activa des dels mateixos implicats, que això ens ajuda molt després que tinguin, això, una vida normalitzada. Per tant, això, models d'intervenció, en aquest sentit jo plantejava aquest, però si vostè ens pot donar algun exemple més.

A la senyora Sala, no, perdó, el senyor Matrouch parlava molt de, jo crec que, així resumit, eh?, el benestar emocional, com afecta, també des de l'Administració, les decisions que prenem o els serveis que tenim, en què, d'alguna manera, afecten negativament els joves. Crec que és important. Una pregunta molt concreta, perquè parlava del tema de les prestacions, les dificultats quan s'incorporaven al mercat laboral. Ara estem treballant amb la Renda Garantida de Ciutadania, que la prestació de joves extutelats estigui incorporada dintre de la llei, de la renda, com valora aquesta iniciativa? I, evidentment, treballant amb la simplificació de processos i que sigui més accessible i menys burocràtic, que també era un factor que vostè apuntava.

I, per acabar, ah, no, i les mesures d'expulsió deia que s'haurien d'eliminar. Quina alternativa planteja d'atenció per poder eliminar aquestes mesures i que es pugui fer

una atenció efectiva, i que pugui, bé, en el sentit de la convivència, de tot l'entorn d'aquests centres residencials.

I, per acabar, que ja s'ha comentat, només, bé, saben que des del Departament de Drets Socials i Inclusió es va plantejar una reforma de la Direcció General d'Infància i Adolescència, ara DGGPIA, amb aquesta branca també preventiva, que crec que és un factor important. Es van traslladar les gestions administratives a la Direcció General de Prestació de Serveis, etcètera, una sèrie de modificacions, que com valoren com a expertes en l'àmbit.

I disculpi el temps, president.

Gràcies.

El president

Gràcies, diputada. Tot seguit, com hem comentat, per donar les respostes per un temps aproximat, si pot ser de cinc minuts, té la paraula la doctora Balsells, quan vostè vulgui.

Àngels Balsells (catedràtica en Pedagogia de la Universitat de Lleida)

Moltes gràcies. I no sé si seré capaç en cinc minuts de contestar alguna de les preguntes, però intentaré almenys donar alguna de les idees clau. Jo crec que el model actual, tal com el tenim organitzat, ve d'una altra manera de pensar. Quan pensàvem que els pares eren culpables de forma individual de la situació de maltractaments, de negligència, etcètera, clar, la solució era clara. És a dir, si tu avalues el maltractament infantil com una causa directa i arrelada a la responsabilitat de pares i mares, la manera de protegir el nen és allunyar-lo d'aquest pare i mare. És a dir, així pensàvem fa cent anys. I, de fet, el maltractament infantil s'entenia sempre com a fruit d'una situació estrictament familiar que es donava en el si dintre de la família.

Clar, tot això ha evolucionat moltíssim i ara ens movem en un altre paradigma més ecològic, que dona a entendre que una situació de maltractament no és únicament i exclusivament responsabilitat de pares i mares, sinó que té molt a veure també amb com aquest sistema familiar interacciona amb el seu context. De tal manera que, tot plegat, és a dir, les situacions del context de la família, de l'entorn psicosocial, les

pròpies necessitats del nen o de la nena i les capacitats dels pares, tot, segons com se creuen aquestos cables, diríem, pot donar lloc a una situació de maltractament, de negligència o, en definitiva, una situació en la que el nen o la nena no està ben atès.

Clar, si ho mirem així, deixa de tenir lògica que la solució siga treure el nen d'aquest context. Al contrari, lo que es tractaria –i aquí és on ve una mica la idea que jo crec que hauria d'estar a la base de la reforma del sistema–, és enfortir les peces que no estan funcionant, siguin peces que venen del context psicosocial, sigon peces que venen de la capacitat dels pares, o sigon peces que requereixen també una atenció més directa al nen. Per mi això és la base, és a dir, entendre que la situació de maltractament o de desemparament no la podem entendre únicament i exclusivament com una conseqüència de lo que fan els pares i les mares, sinó que és una cosa molt més complexa i que té molt a veure també amb el context psicosocial d'aquests pares i d'aquestes mares.

Si entenem això, jo crec que hem de canviar l'estructura i fer que l'estructura enforteixi molt més les capacitats de les famílies, treballi i doni suport a les famílies en cada moment de la seva pròpia història i en cada necessitat, en funció també de lo que necessiten, i d'aquí la progressivitat d'aquesta universalitat que dèiem, és a dir, hi haurà una família que potser, lo que diem de risc, amb ajuts puntuals tindrà suficient, però en una situació molt més crítica, que posa en relleu que la situació del nen és molt més greu, aquí s'hauran d'articular moltes més ajudes amb molta més intensitat. Però el tipus d'ajudes segurament seran les mateixes, perquè estem parlant de competències familiars, estem parlant de riscos psicosocials, no estem parlant d'una situació singular de malaltia o d'una situació..., d'una característica particular d'aquell pare o d'aquella mare.

Aquesta, per mi, és la manera de mirar que ens podria ajudar a reorientar i reformular aquest sistema. Clar, per fer això, s'han de fer canvis estructurals i entendre i organitzar els serveis perquè tinguin capacitat d'ajudar a totes les famílies en funció del que cada família necessita i amb la intensitat que cada família necessita, però sense treure el nen del seu context i deixar i treure els nens del seu context quan

realment sigui lo millor per a aquell nen. És a dir, és girar una mica la truita de lo que fem ara.

Això, per mi, és fonamental i, en aquest sentit, per mi, la situació entre –preguntaven, no?–, entre lo que és judicial i què és administratiu, jo continuo apostant pel sistema actual, perquè sigon decisions que són de caràcter tecnicoadministratives, on els professionals que conviuen i estan acompanyant aquesta família tenen capacitat per decidir amb ella quan és el moment de fer o prendre altres decisions.

Family Group Conference és una bona estratègia. De fet, la proposta que treballem, com deia l'exemple de..., que ja els enviaré documentació, de l'Ajuntament de Lleida, s'assembla bastant, però és molt més progressiva. Family Group Conference és fer entrar la família i el nen en el moment de presa de decisions i l'experiència que estem implementant, a través del Triangle P+ a l'Ajuntament de Lleida, és durant tot el procés. O sigui, durant tot el procés, de manera intensiva, la família es va reunint amb el professional per anar constantment valorant com està el nen, quines millores s'han de fer, com està el nen segons el nen, com està el nen segons la família i com hem d'introduir canvis per a que la situació del nen vagi millorant.

I això és un constant, amb un procés de treball intensiu que dura un any i que, en aquest any, ja es mostra com les competències de pares i mares van millorant i fent-los més capaços, diríem, d'atendre les necessitats de cada nen i cada nena.

A veure, m'allargaria molt més i explicaria moltes més coses, però oi que aquest rellotge vol dir? (*Veus de fons.*) D'acord, doncs passo paraula.

El president

Sí, sí, és el rellotge intimidatori, en diem. (*El president riu.*) Moltes gràcies, doctora Balsells. Tot seguit és el torn del senyor Aziz Matrouch, quan vostè vulgui.

Aziz Matrouch Ragbaoui (investigador i professional de l'àmbit social i educatiu, Universitat de Girona)

Gràcies. Jo no veig el rellotge, o sigui que entenc que em puc estendre. Sobre algunes qüestions que han comentat, sobre si són qüestions més de voluntat política o decisions polítiques o elements de pressupost, jo crec que hi ha una mica d'ambdues, evidentment, però els últims anys que jo he estat més vinculat a la

Direcció General jo veia i escoltava idees molt interessants i que no es materialitzaven per falta de personal, per falta de perspectiva a llarg termini, i per una falta de pressupost. Tot i així, hi ha polítiques que tenen aquesta mirada política i aquest pressupost i el problema no és ni una ni l'altra, sinó la difusió que es fa d'allò que s'està fent bé, que de vegades en ocasions no és suficient.

Llavors, ja sigui la Direcció General o altres institucions que impulsen algun tipus de política amb relació al benestar dels infants i perquè acabi d'arribar els equips educatius, ja siguin de centres residencials o altres tipus de serveis relacionats, costa, perquè hi ha tot un entramat que a vegades és molt impermeable adquirir aquests nous elements que s'estan plantejant.

La qüestió de la reserva de places a les universitats és una cosa que porta anys i que està costant que la gent sàpiga que existeix, de transmetre als infants i adolescents que aquesta opció és un element viable. Llavors, a vegades també s'ha de fer una tasca de difusió en tot allò que es va plantejant.

Sobre el programa marc de centre, el document a què em referia és un document que va sortir crec que fa, això, deu anys, onze anys aproximadament, i és un resum molt genèric d'elements conceptuals, organitzatius, normatius, del que són els centres residencials. I aquest, en principi, és el marc de referència. Després, cada centre té el PEC, que és el projecte educatiu de centre, que és aquí on plasma la seva identitat, més la línia, més la visió, la mirada pedagògica, organitzativa i demés. I això, com deia, a vegades pot ser molt positiu, perquè jo he vist PECs que són molt potents, però altres que són molt simples, per dir-ho així.

Llavors, ho he parlat amb els nois i a vegades et diuen «no, és que jo he anat a aquest centre i he estat molt bé», i jo «doncs no, jo en aquest molt malament». I aquesta arbitrietat a què es deu? I això tampoc és un element que ha de passar desapercebut, perquè poden fer-ho bé alguns i altres no, i això també s'ha de posar sobre la taula.

Sobre elements, metodologies participatives, jo crec que metodologies crec que no és el més complex de pensar quines metodologies poden fomentar la participació, sinó què podem fer perquè aquest lloc que diuen quedi plasmat. Això té a veure també amb el que es comentava de, hi ha una mirada adultocèntrica, on s'entén que

l'infant no sap prou sobre la vida, no sap prou sobre la seva vida i demés, i això en moltes ocasions dificulta molt tenir en compte la seva opinió i les seves possibles decisions. Però si els hi preguntes, molts ells diuen una comunicació directa amb la DGAIA, tenir la capacitat, la possibilitat de parlar amb la direcció de la DGAIA quan s'entengui que és necessari.

Evidentment, això no significa que cada matí hi hagi una cua de nois i noies a la DGAIA per fer el cafè amb el director. No es tracta d'això, però que hi hagi aquesta possibilitat de tenir una comunicació més directa i més efectiva, tant amb els equips d'atenció a la infància, amb els EAIAs, com amb la mateixa DGAIA. Però, sobretot, que no sigui purament discursiu, sinó que hi hagi una materialització, que els nois i noies vegin que allò que han pactat, que han parlat, que han acordat, que hi hagi una materialització real del que estan decidint. Perquè, si no, al final, els nanos i les nenes deixen de participar, no s'ho prenen seriosament perquè no té sentit, perquè perdran més temps si després això no va enlloc, no? I llavors jo crec que passa una mica per aquí.

Sobre la qüestió de la salut mental que comentaven, jo crec que la millor forma per abordar la qüestió de la salut mental és amb la prevenció. Tots aquests estressors que suposen el trànsit pel sistema de protecció, el passar d'un centre a un altre, rotacions, desarrelament comunitari, etcètera, són elements que van perjudicant a llarg termini. I a això, en ocasions pots afegir-hi la qüestió de la dependència, o altres elements que fan que acabis petant. I tens divuit anys, dinou anys, vint anys, i no sostens aquesta vida, en ocasions, estressant, que fa que acabis petant per alguna banda. Llavors jo crec que un element clau és la prevenció, i la prevenció, en aquest sentit, vol dir estabilitat. Tranquil·litat i estabilitat. Això crec que és un element de prevenció fonamental per moltes situacions que acaben derivant en elements de salut mental.

L'altre, evidentment, han d'haver-hi pisos, sobretot d'autonomia, perquè són els que menys –en la meva experiència–, els que menys hi ha, que siguin capaços d'acompanyar nois i noies amb algun tipus de diagnòstic i que no sigui la plaça, si tens sort, t'ha tocat, aquest any has d'esperar, tots amb pròrrogues, que ha d'haver-

hi una xarxa que sigui capaç d'assumir aquesta realitat, perquè vivim en una societat que cada vegada va com va i fan falta també recursos destinats en aquesta línia.

I després, quan es deriva al CSMIJ o algun tipus de teràpia, costa molt, les hores que et van donant, les cites dels nanos són potser una vegada cada mes o una vegada cada dos mesos. No tots els centres residencials tenen el pressupost perquè els nois i noies facin teràpia fora del centre residencial. Això era el que comentava abans amb relació al programa, hi ha centres que sí que ho fan i n'hi ha altres que no ho fan. Quin és el criteri? Aquí anem una miqueta també...

Un altre tema que potser és més, diguem-ne, que pot ser més conflictiu, la qüestió de les expulsions. Jo crec que quan s'expulsa un noi o una noia d'un centre, d'un pis d'autonomia, sobretot, el que es fa és condemnar-lo a una realitat molt dura, que serà molt difícil de sortir d'aquella situació. El que s'ha de fer, jo entenc, és acompanyar. I acompanyar a infàncies i adolescències no vol dir que sigui tot fàcil. Evidentment, hi haurà reptes, hi haurà dificultats, hi haurà moments en què jo, com a educador, dic, marxo a casa, però el que hi ha és el que hi ha, tenim la realitat que tenim i hem d'acompanyar. Hi ha nanos —que també estem parlant d'un tant per cent reduït, que no és la regla majoritària—, però que va passant, i això no significa que no passi molt, no significa que no s'hagi de parlar.

Jo crec que s'ha d'acompanyar amb equips especialitzats, amb un tipus de conductes que no sostenen una normativa, no sostenen un pla de treball pensat en la formació o en la recerca de feina, que no ho sostenen ara, i això no vol dir que dins d'uns mesos o un any ho puguin sostenir. Jo crec que aquesta paciència també s'ha de tindre, tot i que siguin majors d'edat.

El tema sobre el model Barnahus...

El president

Vagi acabant quan pugui...

Aziz Matrouch Ragbaoui (investigador i professional de l'àmbit social i educatiu, Universitat de Girona)

Sí, l'últim. El model Barnahus jo crec que no..., per mi l'interessant del model no és que sigui un centre residencial especialitzat en on els nanos d'algun tipus de

categorització són derivats, sinó que aborden un element específic que, malauradament, passa i que només és aquella cosa que treballen. S'especialitzen en un tema molt concret que en moltes ocasions els equips no podem saber de tot, tot i que crec que hem de millorar la formació en moltes qüestions, no podem saber de tot. I, sobretot, fa que el noi i la noia no hagin d'explicar constantment una situació que és molt violenta i desagradable. Igual que amb aquest, el model Barnahus és una qüestió concreta, crec que ha d'haver-hi altres espais que puguin atendre elements concrets, però que no siguin residencials, que no visquin allà els nois i les noies.

I amb això ja acabaria.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyor Matrouch. Finalment, és el torn de la doctora Fina Sala, quan vostè vulgui.

Fina Sala (professora de la Universitat Autònoma de Barcelona)

Moltes gràcies. Amb relació als documents de recerca, intentarem fer alguna selecció o mirar què és el que pot ser més interessant i els hi farem arribar. Pel que s'ha comentat de la redefinició del sistema de protecció, m'agradaria primer explicar que hi ha moltes maneres d'abordar-ho. A vegades tu pots agafar, que és el que fem molt nosaltres, i traçar quin ha de ser el camí i dir-li a tothom, has de passar per aquest camí, i hi han altres maneres què és dir, què és el que funciona, què és el que no funciona. Aquest és l'objectiu, volem anar a tots, i fas copartípcips tots els equips que estan treballant en el sistema i a les entitats.

I això em va fer adonar, i ho discutia una vegada amb el Fred Wessling que va ser el responsable de tot el tema econòmic del sistema de protecció d'Estats Units en l'època Obama. Un dia parlant sobre com canviar els sistemes, ell em deia, tothom vol fer canviar, perquè el sistema de protecció és un transatlàntic, no és un barquet, i tothom vol fer canviar el sistema de protecció posant-se a remar davant. I ell em deia, nosaltres vam descobrir que havíem d'utilitzar el timó i li havíem de dir a les entitats, volem més acolliment familiar, no tant acolliment. En el moment en què els

marcàvem els objectius, ells sistemàticament posaven tots els seus equips a pensar com ho podien aconseguir. I amb la doctora Laura Arnau, que vam fer una estada allà, ens vam adonar que realment totes les entitats desplegaven sistemes molt innovadors per aconseguir millorar el sistema.

Per tant, en aquest sentit, per això jo insistia tant en la importància dels indicadors. Lligat amb això, el tema de la manca, si és una manca de recursos o una manca d'orientació, jo crec que aquí hi ha una mica de tot. Hi ha un tema d'orientació, però perquè hi ha molts canvis que podem fer que no tenen cost. A més a més, tenim un sistema de protecció que jo penso que és molt car. Tenir els nens en centres residencials és molt car. Quan jo els parlava de les UCAEs, fent comptes del que val una UCAE, que és sistema professional, sortia molt, potser la meitat del que sortiria un nen a un sistema estant en un centre i molt millor atès. Per això és important.

Per què aquí no ens n'estem acabant de sortir amb l'acolliment professional, i sí a França o potser en altres països com Finlàndia? Doncs aquí, jo crec que quan a vegades s'ha intentat fer, s'ha marcat molt que els nens havien de ser nens complicats i difícils. Això és un cost emocional molt difícil per una família acollidora, i més si et diuen, dos o tres nens amb alguna complicació. Molts països ho fan al revés. Els nens més fàcils són els que s'intenten posar en el que són les famílies d'acollida i intenten mirar com ho poden solucionar amb els altres que són més complicats.

A França, a més a més, partien que el que agafen són gent que potser té un cicle formatiu, no necessiten tenir una titulació universitària per ser pares acollidors i això potser també els ha fet més fàcil aconseguir famílies acollidores professionals. Aleshores, jo crec que aquí s'ha de pensar molt bé perquè possiblement –potser no, potser m'equivoco–, però possiblement podríem aconseguir alguna cosa més. La doctora Carme Montserrat, que sap bastant més del tema, probablement després en comentarà alguna cosa.

Amb relació al tema que ha sortit per aquí, de si..., el canvi que estem fent de model. Està molt bé que estem posant més èmfasi en la prevenció, però tenim un problema en el model, que abans ho comentava la doctora, és que som molt verticals. En països com Finlàndia, que tot està municipalitzat, és tot molt més fàcilment integrat

i coordinat. Hi ha un centre de família que va veient quines necessitats tenen els infants i les famílies i van movent els nens en el propi municipi. Nosaltres tot és vertical. Hi ha molts equips que a vegades els dificulta molt això la interrelació, la coordinació entre ells, per aquesta verticalitat. I a vegades tens nens en un centre aquí, però que resulta que són d'un EAIA de Terres de l'Ebre. Clar, tot això ho fa més complicat.

I a més a més, la prevenció requeriria enfortir els serveis socials bàsics del municipi, que puguin millorar les competències dels pares. Quan un nen entra en sistema de protecció, normalment és que s'ha fet un expedient de desamparament perquè realment hi havia un problema greu. No entren nens per problemes de pobresa. Jo vaig tots els divendres com a voluntària a un centre que tenim nens petits i no he vist mai cap nen que entrés per un problema de pobresa. És més, ara estic en una formació que hi ha pels tots els Evamis, que m'està resultant molt interessant, perquè els Evamis són els equips que han d'actuar quan hi ha una situació que ha anat a parar a l'hospital i han de decidir en setanta-dues hores si es fa un expedient de desamparament preventiu o no.

La complexitat per prendre aquella mesura és que és difícilíssima, perquè tenen a vegades indicadors, però no tenen certeses i resulta molt complicat. En aquest sentit, el SAUM pot ajudar, la creació del SAUM, perquè hi ha un equip jurídic darrere, però això no treu que a vegades hi ha sospites de problemes molt greus, però no hi ha indicis clars com perquè un jutge pugui dir no, no, sí, fem el desamparament. És bastant complicat.

També amb relació a per què el retorn baix a la família? Possiblement sigui això, perquè quan s'ha fet un expedient de desamparament és que han fallat moltes coses. Normalment abans hi ha hagut un expedient de risc, s'han fet coses, compromisos socioeducatius, no han funcionat, és complicat. Hi ha molts retorns de família, recordo quan estàvem fent aquesta mesura al sistema d'indicadors que estàvem fent amb els tècnics de DGAIA, una de les coses que miràvem era quants nens s'havien retornat amb la família i havia fracassat, perquè si tornes un nen amb la família abans de temps i fracassa, el nen després ho pateix més havent de tornar al centre. També potser a vegades hi ha famílies que s'acomoden i diuen mira, ja

tinc el nen aquí, jo l'estic veient, ja m'he normalitzat en aquesta relació i bé, és així, que es va complicant.

En relació als Barnahus, sí comentar que ha estat un gran avenç perquè el tema dels abusos sexuals és un problema molt gran. Moltes vegades tens sospites, però no tens certeses. Nosaltres al centre moltes vegades veiem nens que diem ui, aquest nen em sembla que ha passat alguna cosa, però no tenim certeses. És molt difícil actuar, perquè a vegades els nens acaben després tenint comportaments sexualitzats i necessitem aquest suport especialitzat per veure com es pot afrontar.

I crec que més o menys, segur que em deixo alguna cosa, però ja m'he passat de temps, o sigui que moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, doctora Sala. Moltes gràcies als tres compareixents, doctora Balsells, senyor Matrouch, senyora Sala, per les seves aportacions, que sens dubte seran interessants i tingudes en compte.

Moltes gràcies.

Suspenem momentàniament la sessió per donar accés als següents compareixents.

Moltes gràcies.

(Pausa llarga.)

El president

Reprenem la sessió de la comissió.

Compareixences

357-01123/15, 357-01124/15 i 357-01034/15

I tot seguit tenim les compareixences de la doctora Carme Montserrat, catedràtica en Psicologia Social i doctora per la Universitat de Girona, en qualitat d'experta; la compareixença de la senyora Núria Fuentes, en qualitat d'experta en infància i adolescència de la Universitat de Barcelona, catedràtica de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació, i la compareixença de la senyora Sílvia Giménez-Salinas Colomer, advocada i experta en drets de la infància, també en qualitat d'experta.

Comencem amb la primera intervenció, amb la primera compareixença, per part de la doctora Carme Montserrat, per un temps de quinze minuts, aproximadament, quan vostè vulgui.

Moltes gràcies.

(L'exposició va acompanyada d'una presentació de xarts, que es pot consultar a l'Arxiu del Parlament.)

Carme Montserrat Boada (catedràtica de la Universitat de Girona)

Moltes gràcies per convidar-me a formar part d'aquesta comissió. Jo ho centraré més en aspectes una mica més estructurals per complementar el que han dit els compareixents de primera hora del matí, amb qui estic també completament d'acord, tant amb la doctora Balsells, com amb l'Aziz Matrouch, com amb la doctora Sala. Per tant, miraré de posar el zoom una mica més lluny, d'acord?

Llavors, per posar el zoom una mica més lluny, volia centrar-me en com comença tot això de la protecció de la infància, la moderna que tenim aquí a Catalunya, per poder entendre aquest període que estem estudiant. I el que podríem veure, sabem fins la transició democràtica, amb un model de grans institucions i molt poca professionalització. Calia revertir-ho i des de llavors què s'està dient? Cal desinstitucionalitzar, etcètera.

Entre el 86 i el 87, i això m'interessa molt, es creen els equips d'atenció a la infància i a l'adolescència, hi ha una ordre i un decret, per treballar el risc social en el medi. Però aquests equips, tal bon punt es posen sobre el terreny, l'any 88, no treballen el risc, sinó que treballen el desemparament. Per què? Perquè primer es van crear els equips i després es va crear la DGAIA i la DGAIA necessitava uns equips de protecció que treballessin les decisions sobre el desemparament. I va ser quan la DGAIA llavors es basa en els equips, en els EIAIAs, que en principi, si vostès es llegeixen l'ordre, veuran que estaven pensats per treballar el risc i no per treballar el desemparament. I això no és una cosa menor, perquè l'estructura creix en base a això.

Llavors la DGAIA, que es crea el 88 i que vostès poden veure com ha anat canviant de noms al llarg de tot aquest període, però sí que és veritat que en el període 2011-

2025 es va dir sempre DGAIA. I també ha anat canviant de conselleries. La DGAIA a vegades ha estat a la Conselleria de Benestar o actualment de Drets Socials i Inclusió, però també ha estat un temps, uns anys a la Conselleria de Justícia, va estar.

En el 97 es crea l'ICAA i això tampoc no és menor, perquè es crea molt després de la DGAIA, per donar un impuls als acolliments familiars en família aliena, donat que hi havia moltes peticions –que és la mateixa situació que tenim ara–, per adoptar i molt poques per acollir. I es va pensar que creant aquest organisme es podria donar aquest impuls a l'acolliment familiar.

I també destacaré des dels inicis dues fortaleses importants del nostre sistema i és l'acolliment en família extensa, que com bé ha dit la doctora Sala no està dins del que és l'acolliment familiar i això també és una altra disfunció de base, però que som pioners en reconeixement d'aquest tipus d'acolliment, que és respectuós amb la comunitat, respectuós amb la família, que ha tingut un desenvolupament de prestacions i d'equips de suport i que molts a països europeus ens pregunten com ho hem fet. Per tant, som un exemple en aquest sentit i també el suport al jove extutelat, que nosaltres el comencem l'any 92 i que, com bé ha dit l'Aziz, necessita millorar, però que és una fortalesa del sistema quan ningú tenia, ni tan sols tenien a molts països europeus, suports als joves extutelats, i això també crec que és una cosa que hem de poder reconèixer.

Hem tingut desplegament de marcs legals i normatius avançats, la LDOIA del 2010 n'és un exemple, però ens ha mancat sempre aquest desplegament de tots aquests marcs legals, part d'aquest desplegament. Llavors, Jo els hi he portat, perquè nosaltres al principi, al mes de juliol el Departament de Justícia ens encarrega un informe sobre la protecció a la infància a Catalunya. Aquest mes de juliol és un informe que nosaltres entreguem, que el fem conjuntament amb la doctora Núria Fuentes i amb la doctora Noemí Pereda. És un informe que situa Catalunya respecte a Europa pel que fa a la protecció a la infància, amb tots aquests capítols que vostès poden veure aquí. Jo els hi he portat, però vostès el poden demanar a la Conselleria de Drets Socials i Inclusió perquè el Departament de Justícia el va lliurar a la

Conselleria de Drets Socials i Inclusió i una mica situa la protecció a la infància pel que fa a Europa. Millores i punts forts.

Què ha passat en aquest període i què podria passar a partir d'ara? Com a fortalesa, evidentment l'atenció dels joves extutelats, l'acolliment en família extensa, les Barnahus, que crec que és un bon model a seguir i, sobretot, aquesta col·laboració estreta entre el Tercer Sector i els ens públics i també les universitats, com també diré més endavant. Crec que són forteses que ha tingut aquest sistema de protecció.

Ara bé, crec que ha faltat i crec que és des dels inicis un dels grans problemes del sistema de protecció aquí, és clarificar l'objectiu. Nosaltres no treballem ni per treure nens, ni per posar nens, ni per tancar centres, ni per obrir més centres. Nosaltres hem de treballar pel benestar i els drets dels infants, allà on estiguin i allà el que necessitin. I si necessiten estar protegits un temps, necessiten estar protegits un temps. I si no necessiten estar protegits, hem de treballar, com bé deia la doctora Balsells, per la prevenció i per evitar que estiguin protegits. Però l'objectiu del sistema de protecció no és ni tenir més centres, ni menys centres, ni més acolliment ni res, l'objectiu del sistema de protecció és treballar pel benestar dels infants.

Hi haurà infants que necessitaran estar separats de casa seva un temps o molt temps, o permanentment. I n'hi haurà d'altres que no ho necessitaran. I no ens ha de fer vergonya ni tenir lloc per protegir aquests nens ni tenir lloc per tenir-los a casa. Les dues coses les hem de potenciar. Però hem de poder trencar aquesta cosa, perquè sinó, ens ofusquem amb el tema que tenim massa centres i què fem amb això, perquè tampoc no els podem tornar a casa segons com, no? Llavors, aquí per fer això hem de trencar una mica la dicotomia entre prevenció i protecció i el continuum que deia la doctora Balsells. Hem de prevenir més i hem de prevenir zero-tres anys, poder tenir molts recursos per zero-tres, molts recursos de lleure educatiu universal. Hem de potenciar l'escola, la salut, l'habitatge des de tots els departaments i totes les vessants de la societat. La prevenció és clarament de tots.

Ara bé, la protecció recau més a la DGPIA. Nosaltres tenim una les taxes més baixes de nens al sistema de protecció. Ens pensem que en tenim molts, en tenim molt pocs. Si nosaltres mirem els països nòrdics, mirem Alemanya, mirem els països del

centre Europa, tenen molts més nens en el sistema de protecció. I per tant, probablement, el que tot ens indica és que aquests països que inverteixen més en prevenció no està revertint en tenir menys nens protegits. Estan revertint en el benestar dels infants. Tenen infants amb serveis de prevenció millors i infants en serveis de protecció millors. I a això és al que hem d'aspirar, a tenir una bona prevenció i una bona protecció. No hem d'aspirar a dir, és que si prevenim molt tindrem menys. No, hem de tenir protegits els que hem de tenir protegits.

Llavors, continuant cap aquí. Per protegir bé i ja centrant-me en la DGPIA, primer hem de flexibilitzar el sistema i trencar unes barreres molt rígides que tenim entre l'acolliment familiar i l'acolliment residencial. Hi ha situacions que poden ser híbrides, hi ha acollidors familiars que necessitaran, igual que el nen vagi uns dies a l'acolliment residencial, precisament per continuar amb l'acolliment familiar. Necessitarem acolliments residencials amb més sinèrgies amb acollidors i que la col·laboració, per exemple, de tenir-los el cap de setmana pugui anar més enllà, però això hem de flexibilitzar el sistema, el sistema és molt rígid i és molt rígid també en considerar si està a la protecció o està a la família.

I els serveis de protecció han de poder incloure la família o la família ha de poder incloure un recurs de protecció si el necessita. I en aquest sentit podrem arribar a molts més nens. Ara és, si estàs a dins o estàs a fora..., no, tu estàs protegit i protegit igual vol dir quatre dies amb la família i tres en un centre o tres amb un acolliment familiar o que la família tingui molt de paper quan tu estiguis acollit. Aquest tipus de qüestions hem de poder flexibilitzar i hem de poder trencar les estructures entre tenir moltes persones que volen adoptar un nen i molts nens esperant alguna família que els aculli o que els adopti perquè ja són una mica més grans. I hem de poder flexibilitzar aquest sistema, que és absolutament rígid i no permet vasos comunicants entre aquestes dues bosses de societat civil que finalment vol poder tenir i cuidar i ajudar nens que ho necessiten.

Dos, millorar la qualitat de l'atenció residencial. No m'estendré perquè això s'ha dit, però màxim deu places. Si vosaltres veieu centres d'Alemanya, els centres són d'habitacions individuals amb el bany a dins i això permet molta més seguretat i benestar pels nens i nenes. Oberts a la comunitat, també s'ha dit, cap nen de zero a

sis anys en un centre, etcètera. Evitar la fragmentació del sistema i augmentar la qualitat de la governança, de la direcció. Com es dirigeix la protecció a la infància? S'ha de poder dirigir.

Llavors, un, hem de fer equips més integrats. No podem fer que un s'encarrega només dels pares, l'altre s'encarrega de veure el nen, l'altre s'encarrega dels acollidors en família aliena, l'altre dels acollidors en família extensa, i entre ells es barallen perquè clar, com que tothom està atenent la seva persona, a qui veu patir, etcètera, els equips s'acaben barallant per veure qui té raó i qui, finalment, es farà la seva decisió o d'allò, no? Els EIAAs estan... Com que van néixer d'aquesta manera, que havien de treballar el risc en el territori, els EIAAs hi ha una gran diversitat en aquests moments a Catalunya i costa veure quina és la funció i costa una mica veure tal... S'hauria de poder exercir una governança seriosa en el tema dels EIAAs.

La unificació de l'ICAA i la DGPIA. Això fa molts anys que ho estem dient. Per què? Perquè això només fa que el sistema sigui encara més disfuncional. Ha d'haver-hi una direcció general que és la que s'encarrega dels acolliments, sigui en família extensa, en família aliena, en residencial, en totes aquestes zones, amb recursos híbrids, que podríem dir. Mentre la mateixa direcció des de dalt sigui bicèfala, després els problemes són grans. En el 2010 es va intentar fer que l'ICAA fos només d'adopció i passar l'acolliment en família aliena, però no va reeixir.

El quart punt, molt important, és implicar-se en la formació dels professionals. Cal un postgrau per treballar en l'àmbit de la protecció a la infància. Un no pot –i això ho diem nosaltres, que veiem com surten dels graus d'educació social, de psicologia, de treball social, de pedagogia–, no poden sortir i posar-se a prendre decisions sobre si un nen pot viure o no amb els seus pares o com ha de ser tractat un nen en un centre residencial, etcètera. Això, o ens hi posem de veritat o, si no, continuarem tenint professionals poc qualificats, plantilles inestables, una professió molt poc reconeguda. Si la mateixa direcció general no vetlla perquè els professionals que treballen en això siguin professionals que tenen, com a mínim, un postgrau en protecció a la infància, ho tenim malament.

Jo ho veig moltes vegades de, quan surten per exemple, del grau d'educació social, i és que, mentre han fet educació social, han fet moltes suplències en centres i, quan

acaben el grau, no volen ni sentir parlar de treballar en un centre. Han cremat un cartutx que pot ser una professió molt maca, però no la podem seguir tenint així.

I la cinquena és que, com deia la doctora Fina Sala, hem d'avaluar i hem de fer canvis basats en el que funciona i no en presumpcions, amb criteris economistes, oportunistes, amb a veure qui em pressiona més i vaig cap aquí. No. Fa molt de temps que aquestes universitats que avui estem aquí, treballem plegades, hem fet moltíssimes coses absolutament de posar-nos d'acord i amb desinterès. Per exemple, haver aconseguit una reserva de plaça dels joves extutelats, les persones que hem vingut avui aquí som les que vam estar treballant amb les conselleries per, finalment, aconseguir-ho.

No teníem cap mena de retribució, no volem això, que s'aprofiti que estem aquí i que s'aprofiti que fa tants anys que hem acumulat coneixement. I vostès poden veure com coneixement en diferents àmbits, més en el treball amb la família, més en els joves extutelats, en els centres, en com la Núria parlarà de l'acolliment familiar. Doncs això s'hauria de poder aprofitar i aquí estem.

Només dir que, això sí, que totes aquestes coses, cal augmentar el percentatge en el PIB d'infància, dels més baixos d'Europa, prioritzar-la i visibilitzar-la encara que no votin. En aquest sentit, teníem dos exemples molt bons durant aquest període que va haver-hi una Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut, com a Espanya hi ha un Ministerio de Juventud y de la Infancia, i l'Observatori dels Drets dels Infants, de la qual les persones que estem aquí n'érem membres.

I res més.

Moltíssimes gràcies.

El president

Moltes gràcies, doctora Montserrat.

Núria Fuentes (catedràtica de la Universitat de Barcelona)

Tot seguit intervindrà com a compareixent la doctora Núria Fuentes, catedràtica de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universitat de Barcelona. Quan vostè vulgui té la paraula.

(L'exposició va acompanyada d'una presentació de xarts, que es pot consultar a l'Arxiu del Parlament.)

Núria Fuentes (catedràtica de la Universitat de Barcelona)

Moltes gràcies, Carme. Moltes gràcies també a les anteriors companyes i compareixents. També dono el meu suport a tot el que s'ha dit i ho comparteixo. Per tant, no redundaré en aquests aspectes que, torno a dir, que són altament compartits per totes les evidències, des com s'ha d'organitzar el sistema, el posar el nen al centre, tota la continuïtat de la universalització progressiva, començant des de la prevenció, per poder centrar-me en una mica més de detall en el que serà l'acolliment familiar.

L'acolliment familiar, per poder preparar una mica el que seria l'aportació d'avui, he anat recopilant diverses de les recerques que hem anat acumulant en aquest coneixement. Són recerques que hem fet de manera col·laborativa amb la doctora Montserrat o amb la doctora Balsells i que ens ajuden a tenir una visió molt situada en el que és l'acolliment familiar d'aquí a Catalunya. I després, l'experiència que tenim i que tinc també en relació al que és l'acolliment familiar a nivell internacional ens permet també fer alguns suggeriments i algunes propostes.

Per començar, a mi el que m'agrada dir o començar per una bona notícia és que podem afirmar amb claredat que l'acolliment familiar funciona. Per què dic això? Això és important, eh? Nosaltres, amb les recerques que hem preguntat als infants i als adolescents, a part que també hem preguntat a les persones acollidores, ens expressen uns nivells alts de benestar, que estan sobre un 8,3 sobre 10, que se senten segurs i que majoritàriament no preferirien cap altra alternativa. Per tant, això és una bona notícia i ens confirma que l'acolliment familiar, quan ha calgut un desemparament, pot generar estabilitat, pot generar vincle, oportunitats pel desenvolupament i, per tant, és una bona mesura protectora.

Ara, tanmateix, això que és una bona notícia, sabem que conviu amb tensions estructurals, com han estat explicant prèviament les companyes anteriorment, i també metodològiques. Vull dir, no és només una qüestió estructural, sinó també de metodologies, que han de pensar i repensar l'acolliment familiar. En primer lloc, posar en relleu, el pes de l'acolliment familiar dins del conjunt del sistema continua

sent insuficient. Aquí, a Catalunya, tenim actualment, en l'últim butlletí que es va publicar del desembre, un 39,4 per cent d'acolliment familiar, front al que és l'acolliment residencial. Si això ho comparem amb el butlletí de l'Estat espanyol, estem en un cinquanta-u per cent.

Això què ens diu? Que, malgrat, com també estava explicant la doctora Montserrat, o també s'ha dit anteriorment, que la normativa estableix la preferència de les mesures familiars davant de les residencials, i, a més, fa èmfasi en què els infants dels zero als sis anys no haurien d'estar en centres residencials, aquest percentatge nosaltres no l'assolim. Per tant, aquí tenim un repte. I, a més a més, si fem una mirada retrospectiva, i els presentés una gràfica amb les diferents tipologies d'acolliment familiar, amb les dues grans, que seria extensa i aliena, veuríem que no hi ha variabilitat, vull dir, no hi ha un canvi de tendència. O sigui, portem una xifra molt similar en aquests darrers anys, i no us estic parlant de cinc anys, sinó encara més.

Per tant, si volem que l'acolliment familiar sigui un eix vertebrador del sistema quan hi ha hagut un desemparament perquè respon a aquests beneficis que coneixem i perquè respon als drets dels infants, cal fer una aposta clara, sostinguda i amb recursos adequats. Això ha de ser, a part de posar aquest timó que estava parlant anteriorment la doctora Sala.

Per altra banda, ens interpel·la la qüestió de l'estabilitat. Sabem, per recerques que hem fet també aquí amb la doctora Montserrat, que un de cada quatre acolliments finalitza d'una manera no prevista, és el que podem dir una ruptura. Hi ha la part bona, tots els altres que sí que estan funcionant, però ens hem de qüestionar per què aquests no estan funcionant o no han finalitzat d'aquesta manera prevista.

A més, es suma a aquestes baixes taxes de reunificació familiar, que també s'han anunciat amb anterioritat, que aquí estem al voltant del catorze per cent amb els estudis que hem pogut fer de tota la població de Catalunya. I es suma també que quan hem preguntat als professionals i també als infants sobre la previsió de futur, hi ha molt poca claredat. Això situa l'acolliment en situacions d'instabilitat. Si, a més, afegim que per arribar a la situació d'acolliment la majoria dels infants, d'aquells que

passen per acolliment en família extensa, han passat per un centre i a vegades per dos centres o fins i tot més.

Per tant, aquesta realitat ens obliga a pensar com hem de poder millorar la qualitat i la coherència de tot el procés d'intervenció que es fa i d'acompanyament a l'acolliment familiar i també en aquestes qüestions estructurals que també apuntava la doctora Carme.

Hem de fer una mirada específica pel que fa a l'acolliment en família extensa. L'acolliment en família extensa presenta unes característiques diferenciades a l'acolliment en família aliena. Però, a més, és que la nostra normativa ens diu que és l'opció preferent, perquè d'aquesta manera garanteix l'interès superior de l'infant i les recerques també ens demostren que els resultats o aquells aspectes que tenen a veure, per exemple, amb aquesta manca d'estabilitat són menors. Per tant, hauríem d'entendre que comporta més beneficis.

Però no podem obviar que moltes d'aquestes famílies es troben o en elles hi conflueixen diferents situacions de vulnerabilitat. Vulnerabilitats que poden ser socioeconòmiques, però també de sobrecàrrega emocional, especialment quan acullen adolescents, perquè la major part d'aquestes famílies acollidores, el perfil al què ens estem referint, són els avis i les àvies. Per tant, aquí a més a més hi ha un salt intergeneracional. Per tant, si volem, com deia també la doctora Carme, que aquí hem desplegat l'acolliment en família extensa i que vam ser innovadors en el 2012 desplegant el programa La meva família m'acull, definint una tipologia de serveis i també una tipologia de suports, cal fer-los efectius. Això era el 2012, estem al 2026. Cal fer-los efectius.

Sabem que calen instruments de valoració que siguin instruments que permetin construir conjuntament el que són plans d'acompanyament en aquestes famílies extenses. Per tant, s'ha d'entendre l'acompanyament a la família acollidora extensa des d'aquesta perspectiva, però també és important poder facilitar accés a recursos, recursos i suports en diferents nivells, ja siguin econòmics, però també comunitaris, de lleure, d'educació, no només pel que seria els que fan de figura d'acollidors i d'acollidores, sinó també pels adolescents.

Per tant, és imprescindible, i això, per exemple, tenim ara nosaltres, estem desenvolupant el grup de recerca coordinats també amb la Universitat de Lleida, que ells estan més focalitzats en la metodologia, com m'ha explicat la doctora Balsells, del Triangle, i nosaltres més focalitzats en els suports grupals. Estem observant com aquests grups de suport els estan conferint a les famílies no només la capacitat de desenvolupar competències, sinó també de generar xarxa entre elles mateixes, el que sabem que és també un actiu important per la qualitat.

Per tant, l'acolliment familiar extens, sense un suport estructurat, aquesta prioritització que ens marquen les nostres lleis, és retòrica. Ho podem dir d'una altra manera, però és important poder-ho articular millor. Respecte a l'acolliment en família aliena, cal dir que cal ampliar-lo. Tenim un percentatge d'infants que no estan gaudint de la possibilitat de viure i créixer en una família perquè ens manquen famílies. Per tant, hem de pensar com podem incrementar aquestes famílies acollidores alienes tractant de cercar fórmules innovadores i flexibilitzant també alguns dels processos que tenim, tant en la valoració com amb les estructures.

Per exemple, seria interessant poder explorar la planificació concurrent, el *concurrent planning*, poder incrementar –i va molt lligat a fórmules com el Mockingbird, que són unes experiències anglosaxones que s'estan desenvolupant, on té una vessant comunitària on entre les famílies es generen unes relacions de suport i hi ha una família que en el cas que les famílies acollidores necessitin un suport addicional o descansar de la seva tasca de cura poden fer-se càrrec d'elles. O, per exemple, pensar en altres tipus de difusió del que és la mesura de l'acolliment familiar, que siguin més comunitàries i que estiguin més arrelades al territori com, per exemple, alguna de les experiències que està promovent l'Associació de Famílies Acollidores ASEAF, vinculades amb les escoles.

Per altra banda, cal continuar explorant aquest ventall ampli d'alternatives perquè es puguin beneficiar tots els infants. És cert que l'acolliment especialitzat o les UCAEs, les hem focalitzat o s'estan focalitzant cap a un perfil d'infants amb un alt grau de complexitat, però és que aquests acolliments especialitzats també poden servir per acollir grups de germans que han de conviure plegats o infants que puguin tenir necessitats específiques per malalties cròniques, etcètera, i que també podrien

gaudir d'aquestes alternatives. Això és un altre imperatiu. Si no ho fem, continuarem amb aquesta dependència del recurs residencial. Evidentment, hi ha tot el previ de la prevenció, que no incideixo perquè segurament molts d'aquests infants si incrementéssim la prevenció no arribarien.

La coordinació entre els equips professionals és un altre dels punts importants de revisar. No només per aquesta verticalitat que deia la doctora Sala, sinó també pel que estava comentant la doctora Montserrat respecte a la diversitat d'equips i de serveis que estan actuant sobre l'acolliment familiar, el que la pròpia intervenció fa que moltes vegades estigui desfragmentada. Estigui desfragmentada i es pugui perdre de vista el que és l'objecte, que és aquest benestar de l'infant. En altres comunitats, per exemple, com a Andalusia, no tenen aquest sistema com tenim aquí diferenciat, entre el que podria ser la dependència dels acolliments en família aliena d'una institució o els acolliments en família extensa d'una altra institució. Per tant, crec que hauria de ser una qüestió que ens l'hauríem de replantejar i buscar evidències.

Un altre aspecte també molt important que va vinculat amb aquest suport és la formació, la formació que se'ls ofereix a les famílies, la formació no només inicial, sinó també la formació continuada. S'ha de poder entendre –i així es recull als diferents països que fan una èmfasi important, i prova d'això és l'informe també que comentava la doctora Montserrat, recolzat amb els informes FRA de la Unió Europea–, on la informació és un pilar estructural del sistema i no és un element accessori. Això és important plantejar-ho. A més a més, situat en aquest tema de la formació o fins i tot en aquest primer lloc, ens hauríem de poder replantejar el rol que han de tenir les famílies acollidores respecte als professionals que estan supervisant i acompanyant i com podem establir relacions de major col·laboració. De fet, és una de les demandes importants de les famílies acollidores.

La formació continuada dels professionals és un altre dels temes importants. Acompanyar en acolliment familiar requereix una intervenció especialitzada i aquesta intervenció especialitzada requereix d'una formació inicial especialitzada i després també continuada. I aquesta formació és important poder-la basar en evidències, amb aquelles pràctiques que s'estan implementant perquè es pugui

desplegar amb el màxim de garanties possibles. Per una altra banda, no podem deixar o desatendre aquest debat europeu, perquè no és un debat que tenim aquí només, sobre la professionalització de l'acolliment familiar.

Hi ha diferents models. Si preguntem als companys o als col·legues francesos sobre la seva experiència en l'acolliment professional, hi haurà alguns que precisament són detractors d'aquesta professionalització. I quan són detractors? Quan es perd o es desnaturalitza aquesta idea de família, que és el que ha d'aportar l'acolliment familiar. Quan el que ha d'aportar únicament és una casa, l'acolliment, perd el sentit de l'acolliment, perquè el que ha d'aportar l'acolliment és una llar i no un espai en forma de casa. Per tant, és important que puguem introduir i reflexionar sobre aquesta professionalització, sense perdre aquest sentit tan important de l'acolliment, que el fa únic i que és el que repercuteix sobre aquest benestar.

I, per últim, és fonamental mantenir i desenvolupar recerques, avaluacions. Sense aquestes recerques, sense aquestes avaluacions i sense aquestes dades, ens serà molt difícil poder avaluar si les diferents, per exemple, innovacions que es puguin portar a terme tenen els efectes que s'estan esperant, són beneficioses pels infants o ens estem allunyant d'aquest objectiu. Per això, insisteixo, que ja la LDOIA marcava, per exemple, aquella creació d'un centre especialitzat en recerca sobre maltractaments, o el que deia també la doctora Montserrat sobre el tema de potenciar el mateix Observatori de la Infància, o poder aprofitar aquesta sinergia de relació que tenim entre les diferents universitats del territori català per anar construint el coneixement i les oportunitats per millorar la infància que tenim al nostre país.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, doctora Fuentes. Finalment, tindrem la intervenció de la compareixent, la senyora Sílvia Giménez-Salinas, advocada i experta en drets de la infància. Només, prèviament recordar-los que, per descomptat, qualsevol documentació que vostès considerin o vulguin aportar a la comissió a major extensió i aprofundiment serà molt benvinguda.

Moltes gràcies.

Quan vostè vulgui, senyora Giménez-Salinas.

(L'exposició va acompanyada d'una presentació de xarts, que es pot consultar a l'Arxiu del Parlament.)

Sílvia Giménez-Salinas (advocada i experta en drets de la infància)

Moltes gràcies, president. Moltes gràcies, diputats. Moltes gràcies per permetre la intervenció que ja l'any 2017 vaig tenir aquí en aquesta mateixa sala i vaig explicar en aquesta mateixa sala que el sistema havia de canviar. Però sembla que és ara quan tothom s'ha posat les piles de veritat i tothom ha decidit que realment el sistema ha de canviar. Però la meua veu serà, bàsicament, des del punt de vista del dret, perquè tot això que comparteixo, que s'ha explicat abans, tant per les doctores com per les catedràtiques, tot això és molt correcte, tot això és molt cert, però tot això sense el dret a la mà, sense la seguretat jurídica, tot això no és res.

És a dir, jo reivindico que la protecció de la infància també és el respecte al dret. El procediment, que sigui el que sigui, de separació d'un nen de la seva família, és un procés, és un procés sancionador, sigui pel nen, sigui pels pares, sigui necessari o innecessari. I, per tant, s'ha de dotar de garanties jurídiques. No entenem nosaltres la confusió de rols dintre del sistema en què ens hem convertit després de pràcticament quaranta anys de protecció a la infància. Aquí dic, educar abans de controlar, protegir no és separar, només. És essencial poder fer-ho, però no és només separar. Ajudar no és controlar, i la gent ho ha de saber.

I el dret és tots per igual. Ja veuran vostès, els hi deixaré un PowerPoint, ara en l'explicació ficaré tot una mica dintre, de l'article 24 de la Constitució, que afecta el dret de totes les persones que estem en aquest Estat de tenir dret a la defensa, de tenir dret o accés a un jutge imparcial i de gaudir d'unes garanties d'un procediment. L'actual procediment de protecció, si anem a l'actualitat, com es fa, tot està a les mateixes mans. L'EAIA és el responsable de la investigació, de la decisió, de la notificació i de l'execució. Amb independència que no sigui el propi equip, només, sinó que és a través de la resolució de desemparament i la pertinent mesura, és una administració al marge del control judicial.

Per tant, nosaltres què hauríem de pensar a l'hora de separar un nen de la seva família? Hauríem de separar les decisions de les investigacions. I això ja el Tribunal

Constitucional, l'any 1988, ho va dir dels jutges pels adults. El Tribunal Constitucional va dir que els jutges investigadors, que eren els jutges de llavors d'instrucció, no podien ser els jutges sentenciadors i es van crear els jutges penals. Per què? Bàsicament perquè el jutge que investiga és el jutge que es contamina sobre una idea que té predeterminada i dirigeix la investigació cap a confirmar aquesta idea predeterminada que té. És normal. Es va separar i pels adults es va decidir que la investigació era al marge de la decisió.

Amb els nens no ha passat això, amb els nens continuem igual. Tenim una llei de la discapacitat perfecta, que demostra que la investigació ha d'estar en mans dels tècnics, perquè no pot ser la justícia la que investigui, però en canvi després es posa la necessitat en mans dintre d'un estat de dret, aquells que paguem perquè siguin els que decideixen sobre la llibertat i les garanties de les persones, que són els jutges. Si nosaltres traïem la responsabilitat als tècnics, si els traïem de la decisió, si els dotem de la investigació, de la proposta i de l'execució, tenim una realitat que és diferenciar els òrgans de decisió. No hi ha cap dubte que un jutge en un estat de dret és el que ha de determinar la separació del nen de la seva família. No hi ha cap dubte que un nen adolescent ha de tenir dret a un advocat.

Jo els hi llegiré de fa dos dies una contestació a la demanda que vaig tenir per part de la Generalitat – perquè una cosa és la llei i una altra cosa és la interpretació–, que em ve a dir que la figura de l'advocada privada ha distorsionat en diverses ocasions la dinàmica quotidiana d'un adolescent, dificultant el treball. Moltes vegades el nen s'assabenta de les decisions jurídiques per part de la seva advocada abans que seus tutors. Però és que un nen de catorze anys no és una persona formada per tenir les nocions d'allò que està demanant? Potser un canvi d'institut, un canvi de residència, un retorn amb la seva família. No és una persona plena de drets? No és un subjecte de dret i no un objecte de protecció? Per tant, el que hem de perdre la por o el paternalisme de que els adults sabem què és el que interessa als nens i hem de dotar el sistema de seguretat jurídica i garanties.

Estàvem parlant de l'acolliment familiar. És evident que un nen necessita amor per desenvolupar-se a la vida i això s'ha de preservar, perquè aquests vincles que es separen després no tornen. L'amor que no existeix en un centre, existeix dedicació,

protecció, disciplina, educació, existeixen moltes coses en un centre, però amor, no. I quan arriben a l'adolescència aquests nens institucionalitzats llavors ens posem les mans al cap perquè busquen vincles emocionals diferents i perquè van a xarxes perdudes. Aquests adolescents tenen dret a conèixer què ha passat a la seva vida. Per què quan un nen es pregunta per què està al centre és perquè els pares no han complert alguna obligació?

És evident que necessitem una figura intermèdia per llei entre el risc i el desemparament. Necessitem que es treballi amb la família. Necessitem que amb la seguretat jurídica que dona un procediment organitzat –perquè recordo que la LDOIA no té un reglament de desenvolupament des del 2010 fins al 2026–, necessitem garanties jurídiques, un procediment on els pares, els avis, els acollidors tothom tingui dret a aprovar amb un dret de defensa aquelles posicions que es qüestionen.

Abans no recordo qui ha sigut de les intervinents que ha parlat de que hem d'abandonar la culpabilitat del maltractament. No, hem d'abandonar el procediment tal com està previst, que és un procediment acusatori, es parteix de la presumpció de culpabilitat perquè sinó, no s'obre un expedient. No hi ha un procediment contradictori, com es diu, que ha de tenir qualsevol persona que tingui una reclamació. Hi ha un expedient contradictori, es parteix de la base que els pares han fallat i com han fallat els pares i no han complert potser no han complert el pla de millora, perquè cada any el pla de millora és diferent en funció del risc, potser no han complert, però aquest mateix equip que els està dient que no han complert serà l'equip que els treballarà el retorn. Vostès s'expliquen això?

Vostès expliquen que és només un vint per cent fet per les estadístiques de la síndica de greuges el retorn a la família? Podríem acceptar un tant per cent de fracàs? Podríem. Però un vint per cent només de retorn, és que no hi ha temps, el nen ja s'ha protegit, el nen està en un centre. Si el centre fos una decisió provisional ningú diria res, perquè davant d'una situació de perill tothom estaria d'acord que s'ha de retirar un nen, dos mesos, tres mesos, però un temps determinat, però la institucionalització en el temps no serveix per la societat que volem tenir en el nostre futur. No hem de trencar els vincles emocionals, hem de tenir el dret a la nostra mà.

I quan es parla en l'àmbit de la protecció de la infància sembla que el dret molesti, sembla que les garanties vagin en contra de la protecció del nen, i és al contrari. Per què serveix el dret? Per garantir els drets de les persones. I els nens no són persones? No tenen dret a la defensa? No tenen dret a un accés si l'estan traient del seu nucli? El 32,6 per cent de nens a Catalunya són desemparats per negligència, 32,6 per cent, en termes, en l'estudi de la síndica de greuges. De veritat creuen vostès que aquest trenta-dos per cent no seria treballable la família? No es podria parlar d'un procediment amb dret de defensa, que abans de declarar el desemparament estigués en una figura intermèdia, entre el risc i el desemparament, que no fos la mateixa ni fos el mateix equip?

Podem diversificar o flexibilitzar, com dèiem abans o deien abans, les situacions? Si hi ha un equip que treballa el pare, un equip que treballa la mare, un equip que treballa l'àvia i un equip que treballa els acollidors, cada equip protegeix els seus, és inviable aquest sistema. Vostès creuen que un pare o una mare que ha de ser separat del seu fill per un temps determinat no prefereix un judici contradictori amb un dret de defensa, amb unes proves i amb una decisió en quinze dies, perquè és una voluntat política. Quan es van fer els jutges de violència sobre la dona es va decidir que podien tenir jutjats amb certa urgència, de veritat? Vostès creuen que seria perjudicial pel nen si deixem que els tècnics facin la seva feina?

De veritat que vostès creuen que seria perjudicial que es gravessin totes les intervencions a Catalunya de totes les intervencions tècniques? Si tothom va amb el mòbil, si venen els nostres despatxos i tothom va amb el mòbil, per què no fem un sistema amb garanties que no s'hagin de repetir els informes psicosocials un darrere de l'altre i tinguem un sistema de protecció real, amb gravacions, que evitaria tota aquesta paperassa rere paperassa, de repetició d'informes psicosocials. Adaptem d'una manera clara i segura, amb conceptes jurídics.

Mirin, si es treballa el retorn estic segura que molts d'aquests nens no estarien tot el temps que haurien de ser-hi. Si tinguéssim un reglament de centres, que no en tenim, com és que un nen pot tenir visites biològiques amb la seva família un cop al mes? Vostès pensen que això és raonable? Això és mantenir el vincle? Un cop al mes? Això és mantenir un vincle amb una situació d'incertesa i falta de seguretat

jurídica perquè no hi ha un reglament de centres? Vostès es poden imaginar una situació a les presons que no hi hagi una llei d'organització de les presons, general? Aquí cada centre decideix que el seu funcionament és únic i no és per culpa dels tècnics, és que no hi ha una organització basada en el dret, perquè es pensa que el dret és una situació que s'ha d'allunyar. Vostès tindran el PowerPoint. Jo l'únic que els vull dir és, el discurs pràcticament és el mateix. Si tenim com a objectiu la desinstitucionalització, si aquest trenta-dos per cent tingués eines a casa seva per realment poder treballar la família i no sota el control organitzatiu, sinó sota una mesura real que fos coneguda.

No existeix a Europa, que estàvem parlant, la decisió, es van agafar dos models, a Europa es va agafar el model francès, que és el jutge de menors penal i el jutge de menors de família, que és el que decideix el desemparament, però a la vegada és el jutge d'infractors penals. El model alemany és que el jutge de família decideix el desemparament i el jutge de menors és el que decideix les mesures d'infracció. Però, com es treballa a Catalunya? És una administració unívoca, només existeix la decisió i després la facultat del jutge és només revisòria. Es va a fer una declaració de desemparament totalment basada en proves subjectives, perquè sinó la majoria de les sentències confirma després d'un any o dos que el nen continua en la mesura que es va determinar. Això no és una intervenció judicial «post», ha de ser una intervenció judicial «pre». Per què? Perquè creixen i no volem nens que creixin institucionalitzats.

I, per últim, si nosaltres agafem les situacions de nens infractors de la llei penal, tenim nens de catorze a divuit, amb una mesura, amb un determinat temps i amb un delegat de llibertat vigilada que vigila la mesura, amb un jutge predeterminat i amb un advocat predeterminat. Si tenim nens protegits no tenim jutge, no tenim advocat, no tenim defensa, no tenim temps, no tenim mesura i, per tant, no sabem –pel bé del nen–, no sabem qual finalitzarà la mesura.

Qualsevol cosa estic a la seva disposició.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies, senyora Giménez-Salinas. Tot seguit és el torn d'intervenció dels grups parlamentaris i comencem amb la intervenció del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya. Té la paraula la diputada senyora Ennatu Domingo, quan vostè vulgui.

Ennatu Domingo i Soler

Gràcies, president. Des de Junts agraïm a la senyora Giménez-Salinas, a la senyora Fuentes i a la senyora Montserrat la seva compareixença. Crec que començar la compareixença amb aquesta perspectiva històrica del sistema d'atenció a la infància és molt interessant, perquè crec que ens dona perspectiva de també cap on volem anar. Entenem que hi ha moltes reivindicacions de que hem de transicionar cap a un sistema més desinstitucionalitzat es porten fent des de fa temps. El que sorprèn és que, per una banda cada, cop hi ha més menors que estan en centres i en canvi és molt difícil precisament treure infants del sistema i garantir la seva criança en família, i crec que també heu dit que hi havia a la LDOIA com un marc normatiu que no s'ha acabat de desplegar i això també és una reivindicació que es porta fent des de molts anys des del sector, des de les entitats.

Però sí que volia començar la primera pregunta o reflexió respecte a les reflexions que ens ha fet la senyora Giménez, perquè crec que des de Junts hem estat bastant contundents en què la presa de decisió de la declaració de desemparament l'havia de fer un jutge especialitzat en família i infància, precisament també per aquest trenta per cent de casos que són de desemparament que són deguts a negligències i, per tant, a nosaltres ens sorprèn que el Govern fa dues setmanes ens anuncia un pla pilot, una comissió de protecció i atenció a la infància multidisciplinària, que agrupa tots els tècnics des dels EAIA fins a la SIAI, i el que fa és intentar reforçar la garantia jurídica d'aquesta decisió de desemparament.

El que passa que nosaltres creiem que han d'anar molt més enllà, i que ha de ser un agent o un actor independent qui prengui la decisió de desemparament, justament per garantir que el desemparament sigui una opció final i que posar els menors en centres sigui el servei més últim que no s'hagi de considerar, perquè sinó, no fem aquests passos necessaris.

I també vull lligar amb una altra pregunta que hem estat contrarestant amb altres experts que han passat per aquesta comissió, i és que si realment és molt difícil, per exemple, ara fa un any i mig, quan va entrar a Govern el PSC hi havia dos-cents vuitanta infants dels zero a sis anys, si no m'equivoco, que ara ho estava consultant, en centres. I el Govern no ha pogut progressar, no ha pogut fer cap avenç perquè és molt complicat, ja heu parlat de les situacions socioeconòmiques, la falta d'acompanyament, tot això limita.

I en aquesta comissió es va posar sobre la taula l'opció de prohibir per llei que els infants de zero a sis anys que visquin en centres i ens agradaria saber què en penseu vosaltres de mesures com aquestes, que realment van prohibir-ho, perquè ja els serveis que estem posant no estan garantint aquesta criança en família, perquè no està funcionant –suposo–, el suport.

Heu parlat d'acolliment professional, que això és una opció que a llarg termini entenc que la podem considerar, i també s'ha parlat de recuperar figures com el suport a l'infant, que també contribuiria a això.

I finalment ja per tancar, perquè no tinc més temps, el tema de la formació dels professionals, molt important. Crec que, com que s'estan tractant temes molt sensibles i necessitats molt complexes, evidentment els professionals s'han d'anar adaptant a aquestes noves realitats. Heu parlat a nivell universitari de fer reserves de places per extutelats, trobo que és una mesura molt positiva. El que passa que ens agradaria si ho poguéssiu aprofundir, què caldria perquè els professionals sortissin preparats de la seva formació, perquè estem veient que des del departament també és un repte que tenen, de contractar persones especialitzades en infància i, en especial, en violència contra els infants.

Gràcies.

El president

Moltes gràcies, diputada. Tot seguit, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana, té la paraula l'honorable senyor Joan Ignasi Elena, quan vostè vulgui.

Joan Ignasi Elena Garcia

Moltes gràcies, president. I a totes tres per les aportacions que fan, i per les que ens enviaran, que ens han dit que ens enviarien. Aquí estem per millorar el sistema i aquesta és la nostra vocació, a part d'investigar òbviament i prèviament per donar confiança, justament, a un sistema que ha de millorar i aclarir tot el que s'hagi d'aclarir, això és la comissió. I és bo que treballem en una cosa com l'altra, les dues, perquè per això estem aquí com a representants dels ciutadans.

El vuitanta-tres per cent deien que estan satisfets i creuen que va ser una bona decisió. El dos per cent de les sentències crec que són les que es diu que el desemparament no va estar ben fet. Aquestes xifres jo crec que avalen com a mínim que el sistema no ha sigut perjudicial, des del punt de vista de la presa de decisions dels desemparaments. Si la majoria creuen que s'ha fet allò que s'havia de fer amb ells mateixos quan ja són grans i, després, només el dos per cent dels que recorren el jutge els treu la raó a la decisió de desemparament, a mi em fa patir que, si decidim que tot recaigui en la justícia, no tinguem un problema derivat de la lentitud de la justícia, per exemple, que tot el resultat final, vist des de la bona voluntat i des de les garanties per tothom, però que el resultat final sigui dades pitjors a les que tenim ara, d'aquí a deu anys. I això també els hi ho voldria suggerir, per veure com ho veuen.

Dos. La importància de l'estabilitat en els centres i que hi hagi estabilitat en les famílies. Desinstitucionalitzar per anar a famílies acollidores, desinstitucionalitzar en els nanos de menys de sis anys. Des d'aquest punt de vista com veuen que legalment hi hagi una prohibició explícita per obligar les administracions a què aquesta situació no passi.

El problema de les relacions laborals del sector social, que fa que hi hagi molta inestabilitat en els llocs de treball, és a dir, molta mobilitat perdó, no molta inestabilitat, molta mobilitat laboral, que fa que al centre es canviï molt el personal i per tant es trenquin els vincles.

I tres. Amb l'objectiu final que és el retorn a la família per un de previ, que és famílies d'acollida, la formació. Si hi ha formació, no només als professionals, sinó si hi ha prou formació a les famílies, des de moltes perspectives. Per exemple, una molt important, que és la de les expectatives, que això, en tot aquest àmbit té una

rellevància molt important, les expectatives de saber molt bé exactament allò que van a fer.

I una qüestió també vinculada amb tot plegat, amb la part més estructural. Els EAIAs són competència municipal. En tant que competència municipal, hi ha de tot, hi ha llocs que s'ho treballen més i a llocs menys, per força. Fins a quin punt creuen que hi ha prou estàndards generals, diguem-ne, per obligar i per garantir uns mínims a tot arreu? Si això ho han pogut estudiar o saben d'algú que ho hagi estudiat, si hi ha prou equitat al conjunt del territori en tots els...

I fins a quin punt creuen que el manteniment –i nosaltres creiem que sí–, d'aquesta dependència municipal és bona o no, nosaltres creiem que sí, el que passa és que segurament s'han de garantir uns estàndards perquè a tot arreu i tots els ajuntaments obligatòriament tinguin uns mínims que garanteixin la qualitat dels serveis que han de prestar, ja sigui per normativa o ja sigui per ajuts que la Generalitat ofereixi als ajuntaments per garantir aquests mínims.

I ja se m'ha acabat el temps, perquè tenia algunes coses més.

El president

Moltes gràcies, diputat. Tot seguit, no havent-hi..., excusada la diputada del Grup Parlamentari Popular, no havent-hi cap representant del Grup Parlamentari de VOX, passaríem al torn d'intervenció del Grup Parlamentari dels Comuns. Té la paraula la diputada senyora Núria Lozano, quan vulgui.

Núria Lozano Montoya

Gràcies, president. I gràcies també a les compareixents per les seves aportacions. I allò que ens facin arribar ens serà molt útil de ben segur. Una primera qüestió que també plantejava respecte a les compareixents anteriors, quins indicadors consideren que haurien de ser tinguts en consideració, no només pel que fa a l'avaluació del sistema, sinó també a la redefinició del mateix. En aquesta nova etapa, en aquesta transició de l'antiga DGAIA al que ara en diran DGPIA, més enllà del canvi de denominació, si volem que efectivament sigui un canvi de sistema, doncs què consideren que hauria de tenir-se present.

Una segona qüestió respecte precisament a un dels temes que totes vostès situaven amb molta força, que té a veure precisament amb la consideració de les famílies, entenem que amb bon criteri, com a aliades, més enllà del que sigui la reproducció del sistema i la protecció del mateix sistema, com treballem per garantir aquest retorn, quan sigui possible, partint d'aquesta millora de capacitats parentals i de capacitats de l'infant, en aquest objectiu de protecció dels drets i de les necessitats de l'infant, com podem garantir aquesta relació i, en el cas que sigui possible, en algun moment aquest retorn.

Una pregunta que estem situant a la pràctica totalitat de compareixences, tot i que diverses de vostès s'han pronunciat al respecte, i és la relació del desemparament amb el control judicial, perquè de moment el que tenim és un expedient secret o semisecret, que deixa les famílies en una situació d'una indefensió des de la perspectiva jurídica important, si consideren que amb un control judicial aquesta situació podria millorar.

També una qüestió que ens amoïna, que és la que té a veure amb el possible conflicte d'interessos entre la falta d'assistència lletrada del menor i el fet que forçosament la seva representació jurídica sigui la mateixa que la de la direcció general, si no seria possible que el menor tingui una representació jurídica pròpia i diferenciada de l'organisme.

La falta d'equitat territorial pel que fa a la igualtat d'oportunitats educatives, lleure educatiu, pràctica esportiva, també l'accés als serveis públics com salut o benestar emocional en funció dels recursos del centre. Totes aquestes qüestions, també alguna altra de les que hem situat anteriorment, ens remet a aquesta falta de garantia efectiva dels drets dels menors i de les famílies com a resultat de la falta de seguretat jurídica a què feia referència a la senyora Giménez-Salinas, que té a veure també amb la necessitat de desplegament reglamentari de la LDOIA, quins elements consideren que caldria que siguin part d'aquesta regulació.

I vaig acabant, president, compartim amb la necessitat d'anar a un escenari de desinstitucionalització en línia amb l'informe de la Sindicatura de Greuges que va emetre al seu moment, i una de les qüestions més punyents d'aquest informe té a

veure amb la situació d'institucionalització dels menors de sis anys. Què els semblaria una regulació legal que exclougui aquesta possibilitat?

I una última qüestió. Han fet referència a un element que ens sembla molt interessant, que és la municipalització de l'atenció, però clar, això aniria de la mà necessàriament amb el contracte programa, i aquí tenim certes dificultats pel que fa al finançament dels ens municipals, el que podria remetre a noves desigualtats de caràcter territorial, vinculades als recursos que tinguessin els diversos ajuntaments. Com creuen que podria salvar-se aquesta situació?

Gràcies.

El president

Gràcies, diputada. Tot seguit, en nom del Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular, té la paraula la diputada Maria Pilar Castillejo, quan vostè vulgui.

Maria Pilar Castillejo Medina

Sí, primer de tot agrair a la senyora Montserrat, la senyora Fuentes i la senyora Giménez-Salinas les aportacions. És molt interessant, crec jo, la jornada d'avui. I una pregunta que els hi volia adreçar a totes tres és fins a quin punt vostès estan col·laborant actualment amb la DGAIA i amb la revisió del model actual, si han estat tingudes en compte, si han estat demanats informes, o si vostès estan col·laborant amb aquesta refundació que s'ha fet de la DGAIA, perquè crec que tota la feina que porten fet durant aquest temps és molt interessant, durant el dia d'avui he rebut constància d'això.

Deia la senyora Montserrat que hi ha pocs nens en el sistema de protecció. Perdoni, perquè m'he perdut la primera part, no sé si es refereix a que hi ha pocs nens en centres, protegits, més enllà d'això, si és que el sistema s'està deixant nens fora, si m'ho pot aclarir, perdó per no haver escoltat.

Després, pel que fa als equips de l'EAIA. Aquests equips, per nosaltres, crec que hem tingut també debats amb ells, que hi ha un problema de governança d'aquests equips. D'una banda, depenen, són espais municipals i, per tant, amb molta inequitat territorial, amb poques línies equitatives de funcionament, amb poques directrius de com han de funcionar. Una de les compareixents abans parlava d'això de les

municipalitzacions, no?, a Finlàndia, que hi ha un sistema molt municipalitzat. Quan a vegades pensem que el que caldria potser és centralitzar-lo més aquí per tal que hi hagués aquesta equitat que ara mateix no tenim. Quina és la idea que penseu com haurien de tenir aquesta governança els equips de l'EAIA, i que jo crec que tenen un paper fonamental i que a vegades només parlem de la DGAIA, quan el paper que tenen aquí és fonamental.

Parlava també, i ho hem parlat jo crec al llarg de tot el matí, del tema de la formació dels professionals i aquesta manca de formació. També, en alguns dies anteriors, parlàvem que hi ha un excés de propostes de desemparament i que aquest excés a vegades podia venir, fins i tot, d'aquesta por del professional de no dictar una ordre clara, de poc acompanyament, de sentir-se desprotegit i poc acompanyat i, per tant, en un excés de zel, dictar més ordres de les necessàries quan a vegades es podia fer un treball molt més previ amb les famílies. No sé si..., què en penseu, d'això?

I vinculat també amb el que deia la senyora Giménez-Salinas, jo sí que crec que ara mateix hi ha una manca de garanties jurídiques, perquè estem rebent massa queixes d'infants separats de les famílies, amb famílies que no tenen ni tota la informació, ni han tingut espais on protegir-se, però jo dubto si la solució ha de passar perquè sigui un jutge qui dictamini o si el que ha de passar és per enfortir tot l'entorn, enfortir i acompanyar els equips d'EAIA, que és on recau tota aquesta feina de prevenció i que ara mateix es troben, crec que, molt desacompanyats. Jo crec que aquesta idea d'enfortir jurídicament també els equips pot ser una de les solucions. Jo no acabo de veure el tema de la sentència dictada per un jutge.

I, per últim, el tema de la senyora Fuentes, que ens ha parlat de l'acolliment. Només ha parlat molt al final de l'acolliment professional, en tant que no tothom que l'ha posat en pràctica no acaba de trobar una solució que sempre sigui la idònia. Entenc que ens podem acabar..., si no fem un acompanyament o un seguiment, perfecte, ens podem trobar el mateix que ens passa ara mateix amb l'acolliment residencial, que la teoria és molt bona, però a la pràctica ens trobem que no fem la protecció que necessita l'infant perquè s'ha anat de les mans, perquè tenim centres superpoblats, perquè falten professionals, perquè falta..., doncs no ens podem trobar amb això mateix?

Crec que hi ha un problema important de poc acompanyament a les famílies acollidores, que es troben molt soles davant les situacions, molt poc acompanyament, i això fa que al final hi hagi com una certa por a aquest creixement. No és només que haguem de flexibilitzar de quina manera una família es pot convertir en acollidora, sinó que, a més a més, crec que cal enfortir molt com les acompanyem, perquè no se sentin soles davant tot aquest acompanyament que a vegades són casos complicats. Què n'opineu d'això?

Gràcies.

El president

Gràcies, diputada. Finalment, en nom del Grup Parlamentari de Socialistes i Units per Avançar, té la paraula la diputada Mónica Ríos, quan vostè vulgui.

Mónica Ríos García

Moltíssimes gràcies, president. Bé, com no, donar les gràcies a la doctora Montserrat, doctora Fuentes i la senyora Giménez-Salinas per les intervencions. És veritat que tenim un matí molt interessant respecte al tema de la protecció de la infància i l'adolescència. Donar les gràcies a la senyora Montserrat una mica per la cronologia i també per alguns apunts positius, perquè és veritat que portem un temps que parlem, entre cometes, eh?, però molt negativament del sistema de protecció de la infància i l'adolescència, i crec que també és bo parlar de les fortaleses. Vull dir que no, sense treure de vista les millores que, evidentment, hem de portar a terme. Però potser també cal recordar de tant en tant..., bé, això que comentava que eren pioners en alguns àmbits i fins i tot que ens miraven com a referents, com dic, sense treure la necessitat de millorar el sistema.

Bé, explicava moltes qüestions, jo he pres nota. Sobretot és una cosa que s'ha repetit, el tema de l'ICAA per un costat i la DGPIA per l'altre. És un tema que s'ha compartit aquest matí, vull dir que prenem nota en aquest sentit, sobretot el tema de les avaluacions i que cal més inversió en infància. És veritat que si mirem les dades a nivell europeu, no hi ha una prou inversió i això afecta en moltes qüestions, no només en el tema del sistema de protecció, sinó en la pobresa infantil, que en parlem sovint.

La doctora Fuentes, és veritat que vostè s'ha centrat molt en el tema de l'acolliment familiar, també em sembla molt interessant, també coincidien en el tema de la formació continuada, la informació continuada a les famílies, són factors que s'han repetit durant el matí.

Sí que tenia una curiositat, no sé si amb els estudis que fan de recerca, que aprofito per agrair tot aquest treball, deia que un de cada quatre acolliments acabava amb una ruptura no prevista. Tenim l'anàlisi de quins són, diguem-ne, per què, o sigui, per què arribem a..., si comparteixen o no les causes d'aquestes ruptures. Si hi ha alguna que es repeteixi més significativa, que crec que és important, el que parlàvem d'avaluar per després millorar aquest treball i aquesta atenció.

Després la senyora Giménez-Salinas parlava dels procediments, el tema de les decisions. El que investiga, decideix, executa, és tot el mateix. Aquí hi ha un debat important, de fons, perquè jo crec que sí que..., ja ho sé que vostè no anava per aquesta línia, però jo crec que sí que hem de confiar en els professionals que estan treballant en aquest àmbit. Ho dic perquè vostè llançava una pregunta a l'aire de si una visita al mes per un infant era bo. Bé, no ho sé, depèn del cas. Clar, és que aquí..., i ho hem parlat sovint, cada cas és un món, és molt complicat, són situacions molt difícils, però també és veritat que quan...

Jo he estat regidora i quan es produeix aquest desemparament, o un menor passa a un centre, és un acord amb la família. Tu no li pots treure..., la família signa un consentiment perquè aquell menor vagi al centre en el cas que hi hagi una dificultat amb la família de tractar la situació. Vull dir que també es treballa així. Sí que li volia preguntar sobre –precisament ja s'ha comentat–, sobre el pla pilot aquest per reforçar les garanties jurídiques en la presa de decisions sobre els desemparaments i la protecció dels infants, que és una comissió amb persones expertes de l'àmbit jurídic, però també del social, i aquí el que es planteja és incorporar juristes i persones especialitzades en drets de la infància. Com valora aquest projecte pilot en base..., que va molt relacionat amb el que exposava vostè.

I moltíssimes gràcies.

El president

Gràcies, diputada. Tot seguit, per donar resposta a allò que considerin, tenen de nou la paraula les compareixents per un temps aproximat d'uns cinc minuts. Aproximadament, eh? Té en primer lloc la paraula la doctora Montserrat, quan vostè vulgui.

Carme Montserrat Boada (catedràtica de la Universitat de Girona)

Jo sí que voldria, d'alguna manera, amb el que vostè estava dient, si agafem les dades d'Europa d'aquest informe últim que ha fet comparant els sistemes de protecció a Europa, Espanya és un sistema –i Catalunya, perquè són dades molt similars–, és un sistema que tenim pocs nens en el sistema de protecció, vol dir separats de casa, no en l'acolliment familiar o residencial concretament, pocs nens en el sistema de protecció pel que fa a taxa. I això, vostès ho poden veure, i nosaltres estem aquí baix. Llavors, som un sistema saturat. O sigui, podem repetir moltes vegades que entren nens que no haurien d'entrar. Jo crec que ens hauríem de fixar en els nens que no estem protegint i que hauríem de protegir, eh?

Les decisions les fan els professionals i probablement hi ha decisions equivocades, però segurament no són la majoria. La majoria dels professionals no busquen el mal cap al nen ni cap a la seva família, sinó que busquen el bé. I és un sistema que més aviat opta per no fer-lo entrar en el sistema de protecció, que no per fer-lo entrar en el sistema de protecció. I aquestes són les dades i l'informe el poden demanar a la Conselleria de Drets Socials, que suposo que, bé que Justícia l'hi va enviar, i que, per tant, vostès ho poden veure això.

I pel que fa al percentatge de nens en acolliment familiar i en acolliment residencial, estem a la meitat. Estem en percentatges igual que Alemanya, igual que Dinamarca, igual que Holanda. Però això no em fa contenta, eh?, compte, però tampoc no estem com, per exemple, Portugal, que té el noranta-cinc per cent dels nens en centre residencial i només té un cinc per cent en acolliment familiar aliè, perquè no té l'extensa dins del sistema de protecció. Per tant, quan nosaltres ens posem a mirar números i dèiem allò de prendre decisions basades en evidències, hem de mirar bé els números.

Llavors, amb això, clar que no hauríem de tenir ni un nen de zero a sis en centres. I molts dels nens que estan esperant família, tinguin l'edat que tinguin, encara que en

tinguin dotze, tretze, catorze, tampoc haurien d'estar en centres. I tenim una llei espanyola que diu que de zero a tres cap nen i de zero a sis no és recomanable. Però què diu? Excepte en casos que..., i aquí ja es colen tots i, per tant, aquí estan tots colats, diguem-ne. Sí, jo avançaria legislant amb això. Però també sóc conscient que l'alternativa no és deixar-los a casa, eh? Atenció.

La negligència. La negligència, ja fa molts anys que hi ha molts estudis que ens diuen que és més difícil de revertir una situació de negligència que de maltractament físic o inclús d'abús sexual. La negligència, que ens sembla que és una cosa fàcil de dir, bé, doncs si no l'alimenta adequadament i no el porta a l'escola i no tal, això ho podem revertir, hi ha molts nens que quan han crescut et diuen, hagués preferit potser algú que hagués estat més per mi, encara que malament, que algú que m'hagués ignorat de la manera que em van ignorar i el poc que vaig importar als meus pares. Per tant, atenció amb la negligència. La negligència és la principal causa perquè és la més visible, però no és la més fàcil de revertir. I això ja fa molts anys que tenim estudis d'Estats Units, d'Anglaterra, etcètera, que ens recorden el problema de la negligència.

La formació dels professionals l'hem de fer d'acord amb el departament, perquè clar que a les universitats podem fer postgraus, però a quin preu, no? I, a més, d'acord amb el departament quan el departament faci una cosa similar als màsters de secundària dels mestres, de dir, tu només podràs entrar al sistema de protecció si has fet aquesta formació. I això vol dir d'acord, i això vol dir subvenció, i això vol dir posar-nos-hi tots. Ens posem les universitats, sí, però ens hem de posar d'acord amb el departament, amb el departament que sigui. Això vol dir avançar amb la d'allò.

Si estem formant part del pla de xoc o tal, nosaltres, jo l'únic que puc dir és que la Núria i jo, el Departament de Justícia, ens vam carregar aquest informe. No formem part de res més en aquests moments.

La dependència. És cert, o sigui, el model de municipalització que tenen, per exemple, els països escandinaus i que també té Anglaterra amb les *local authorities*, dona molt de poder al que és la municipalitat, però, quina és la gran crítica que et fan des d'allà? I és que segons en el municipi que visquis pots tenir molta sort o pots tenir molta desgràcia. La protecció, i per guanyar també amb garanties jurídiques

que deia ella, com a mínim els equips que estudien, els equips que estudien han de ser equips de la DGPIA. I han d'estar territorialitzats, clar que sí, i s'han d'entendre amb tots els altres del municipi, clar que sí, han de treballar.

Però el municipi ha de tenir clar quina és la funció d'aquell d'allò. I el municipi no ha d'estar, com perd tantes hores, de si el cas és de l'EAI o de serveis socials i mirant si entra aquest indicador o no entra aquest indicador. I mentrestant el nen què? No. O sigui, l'equip ha de tenir clar quina és la seva funció. I s'ha d'ubicar bé allà on s'ha d'ubicar. No ha d'entrar *como un elefante en una cacharrería*, ha d'estar en sinergies amb el territori, però l'equip de protecció ha d'estar ben dirigit i ben unificat al llarg del territori de Catalunya, perquè sinó és el que tenim, i fa quaranta anys que tenim això.

Jo no entraré en si això s'hauria de judicialitzar o no, jo prefereixo que, com tal que es va decidir en la transició, que això es desjudicialitzava i podia estar més a prop del ciutadà, però sí que coincideixo amb la Sílvia que hem d'augmentar garanties jurídiques. Això sí que coincideixo, clar que sí. I, evidentment, pensant sobretot en els nens i nenes, en els seus pares, en tothom. Tot això, clar que sí.

I no sé si em deixo alguna qüestió més que dallò..., però segur que elles segueixen, poden anar-ho dient.

El president

Molt bé, doncs moltes gràcies. Doctora Fuentes, té la paraula quan vostè vulgui.

Núria Fuentes (catedràtica de la Universitat de Barcelona)

Moltes gràcies, moltes gràcies per les preguntes, pels comentaris, perquè toquen molts temes rellevants. És difícil donar resposta a totes, perquè ens aniríem enganxant aquí amb les converses. Hi ha una qüestió, la primera, començaré pel tema dels zero a sis anys. Jo sí que crec que s'ha de fer alguna qüestió, no sé si és la prohibició o no, però alguna legislació. Portem ja des de l'any 2015 de la llei estatal que es va posar sobre la taula, i després la Lopivi insisteix, vull dir del 21, i veiem que no hi ha moviments.

A mi em costa i em resisteixo a creure que no trobem famílies per aquests infants. Per tant, entenc que quan ens preguntem per què no hi ha famílies acollidores que

vulguin fer-se càrrec d'aquests infants, la resposta té múltiples factors. No és una qüestió només de disponibilitat, és una qüestió de difusió, de reconeixement social, de compromís ciutadà amb la infància, de suports. Vull dir, són diferents elements que s'han de poder desplegar. No és una qüestió..., que s'ha de legislar, però ha d'haver-hi un canvi més profund per entendre i per impulsar l'acolliment familiar, i sobretot quan estem parlant d'una infància tan petita.

Evidentment, també, si amb aquests canvis introduïm tota aquesta perspectiva preventiva, probablement aquests infants més petits també els reduïrem, però el que és cert és que els tenim i, per tant, se'ls ha de donar una resposta, i aquesta resposta sabem que el més adient possible seria l'acolliment familiar. En la recerca que havíem fet, la mitjana d'edat d'entrada a l'acolliment, no, al sistema de protecció era dos anys i mig. I després a l'acolliment familiar, gairebé els quatre. Per tant, dius què està passant, per què triguem tant a arribar a l'acolliment familiar.

Hi ha un altre tema, també, que penso que és important, que jo tampoc entraré ara si judicialitzar-lo o no, perquè comparteixo que sí que crec que el sistema necessita algunes garanties o més garanties jurídiques, però que hi ha un tema, que també ho ha dit el diputat, que és fonamental, i és la confiança en el sistema de protecció. Qui confia en el sistema de protecció? Els professionals de les altres xarxes? Si preguntem, per exemple, als professionals de la xarxa d'atenció a les drogodependències, moltes vegades fan una aliança amb les persones amb les persones a les que estan tractant, que alguns d'ells són pares i mares, i no informen, o no tenen aquesta confiança en el sistema de protecció, perquè pensen que pot generar també més perjudicis.

Jo crec que aquí fa falta fer una bona política, també, d'explicar què és el sistema de protecció i desestigmatitzar el sistema de protecció, perquè és veritat que hi ha casos que probablement tinguin un fonament en unes males praxis o que hi hagi alguna equivocació dels professionals, però és que la majoria, torno una altra vegada, la majoria ens està indicant que se'ls està oferint aquest entorn protector. Per tant, jo crec que això s'ha de fer i s'ha de poder donar a conèixer.

L'altra qüestió també em preocupa a mi, el tema de l'agilitat, perquè els equips..., ara jo no entraria tant en la distribució territorial, després faig un comentari, però una de

les qüestions que sempre, quan treballem amb recerques i estem en contacte amb professionals dels EAIAs, ens parlen de la saturació que tenen. Hi ha uns terminis per fer els estudis, hi ha uns terminis per fer aquests acompanyaments i els costa poder-los complir.

Sabem que el sistema de justícia no és especialment tampoc un sistema àgil, per tant, penso que no és una qüestió menor. I, sobretot –i torno aquí a la compareixença de la doctora Balsells–, hi ha un tema que no és només si estem amb una qüestió administrativa o en una qüestió jurídica, hi ha la perspectiva de la prevenció i la perspectiva de la participació. No pot ser que totes les decisions recaiguin només sobre el coneixement tècnic, sense poder donar espais, perquè els hi ha, i hi ha metodologies on, amb aquesta mirada més participativa, la família també pren consciència de la seva situació i això implica una major predisposició al canvi.

I aquest canvi és el que ens pot facilitar, després, amb les ajudes pertinents i amb la intensitat que es requereixi, que es puguin produir els capis necessaris per poder recuperar-se d'aquestes situacions que han originat el desemparament. Per tant, per mi no està la dicotomia tant en un sistema o en l'altre, sinó també en la mirada que tenim amb les famílies, amb els recursos i com establim aquesta col·laboració.

I lligant això, quedaria també amb aquesta idea de la col·laboració amb les famílies acollidores. Les famílies acollidores estan assumint un encàrrec. Per tant, les famílies acollidores, ja siguin extenses o ja siguin alienes, evidentment per motivacions diferents, les famílies extenses la majoria s'ho troben, les famílies acollidores alienes es proposen, però totes dues estan assumint un encàrrec que té a veure amb el benestar d'aquest nen, que és un ciutadà, i per tant, amb una responsabilitat de cara a la societat. Per tant, les hem de considerar com a col·laboradores, les hem de poder reconèixer i també hem de veure, amb aquesta idea de participació, com les integrem en aquests serveis.

I amb això també què vull dir? A vegades s'acaben els acolliments i aquest acolliment, posem que és d'aquell catorze per cent o quasi quinze per cent que acaba en un procés de reunificació, i hi ha casos on no es facilita el contacte amb la família acollidora. Com pot ser això? La família acollidora és un referent, encara que si parlem de l'acolliment, com una mesura temporal. O sigui, ja no ho he explicat al

principi, perquè dono per obvi que això està més que explicat aquí. No és una substitució de la família biològica, és un complement a la família d'origen. Per tant, com a complement pot tenir una funció en un moment determinat en una etapa vital d'aquell infant, però això no significa que no pugui mantenir el vincle, perquè serà sempre un referent per aquell infant, ja sigui amb un acolliment temporal o amb un acolliment permanent. Per tant, aquesta col·laboració amb l'equip i aquesta possibilitat també de construir i de continuar sent referents i poder mantenir aquests vincles.

Sobre el tema de la territorialitat, sí que, quan mirem com funcionen altres països, és altament complex prendre o traslladar experiències directament, sense entendre el context cultural en el que es despleguen. Poso per exemple, és veritat que a Anglaterra hi ha aquesta delegació a l'àmbit municipal, però és que la llei d'infància i de protecció a Anglaterra té quasi quatre-centes pàgines, on es desplega amb una precisió molt concreta determinats aspectes. Per tant, aquesta idea, dius bé, parlem de municipalitats, però també hi ha altres marcs més homogenis, després hi ha altres organismes que estan fent una supervisió i una observació continuada de com van funcionant les polítiques. Per tant, existeixen aquests indicadors que es comentaven.

Què més? La formació... *(Veus de fons.)* Ja està, ja acabo. Doncs ja està, doncs acabo. Només una..., hi havia les causes de ruptura. Sí, ho vam estudiar. Us podem fer arribar un article que vam publicar, però només dir així de manera..., hi havia, les causes de ruptura són múltiples, de múltiples factors. Hi ha alguns factors que situen la conducta dels infants, però no són els únics. També hi ha les competències dels acollidors per donar resposta a aquestes necessitats i també hi ha aspectes estructurals, que tenen a veure amb la durada de l'acolliment, amb l'edat en la que s'inicia, i no hi ha més ruptures als adolescents, i això és important, no hi ha més ruptures als acolliments que s'inicien a l'adolescència, sí als que s'han iniciat abans, no a aquells que s'han iniciat a l'adolescència.

I sí que d'aquí es poden desprendre implicacions molt concretes per donar suport, com que la majoria de ruptures es produeixen en els dos primers anys de l'acolliment, per tant, és important que en aquella franja de temps s'intensifiquin els suports.

Moltes gràcies i disculpeu per l'extensió.

El president

Moltes gràcies. Finalment, és el torn d'intervenció de la senyora Sílvia Giménez-Salinas, quan vostè vulgui.

Sílvia Giménez-Salinas (advocada i experta en infància)

Comparteixo al cent per cent el que s'ha dit, més col·laboració, menys imposició. La col·laboració és essencial i per això és essencial que des d'aquí, des d'aquesta casa, es modifiqui la llei i es presenti com a obligatori als ADR. La Family Law Conference, el grup, el que vulguin, però abans de prendre decisions s'ha de col·laborar amb la família perquè siguin participatius del seu procés. Essencial, si tenim lleis que estan avalant els ADR, com no amb la protecció de la infància? No és un problema de pla pilot.

Per exemple, vostè em preguntava el pla pilot i jo no tinc coneixement del pla pilot directament, jo sé que aquí han vingut el president del Consell de Col·legis de Catalunya, jo represento també el Col·legi de l'Advocacia de Barcelona i, per tant, nosaltres estem plenament disposats a col·laborar amb el que sigui, però no dintre del mateix departament. Les decisions, l'únic que diem és, jo no conec en un estat de dret algú que em garanteixi més que el jutge, sempre que..., tampoc pensem que és la panacea perquè tampoc la justícia és el millor que tenim, però, com a mínim, es separa de la investigació.

Com a mínim, tens un element aliè, acostumat a prendre decisions amb un procediment que comporta garanties, que comporta que els progenitors siguin en el procés de desemparament. Hi siguin, no que es notifiqui la resolució abans d'un procés que potser dura dues hores o potser dura dos anys. I, per tant, a mi el que em sembla important són algunes modificacions d'aquesta casa.

Els ADR, la formació obligatòria dels tècnics en dret, perquè moltes vegades no és una intenció, és un desconeixement de la formació, és un desconeixement del dret. Els EAIA estan sense ajuda jurídica de cap tipus i, per tant, no estan entenent quan li diuen a una àvia que es suspenen les visites, no estan entenent que estan retallant un dret. I no el fan per escrit, i després no es pot anar a recórrer això. O sigui, quan

l'EAIA truca al mòbil, no s'està dient res més, que després no hi ha prova que s'ha trucat.

Jo insisteixo, el Departament de Justícia, als anys 2000, va organitzar tot un sistema de justícia juvenil que ha comportat que fins ara el deu per cent d'internaments s'ha convertit en la norma general. Per què? Perquè s'ha treballat molt la mediació juvenil, els tècnics del departament, els processos... En canvi, en el tema de protecció, s'ha considerat que l'important és l'acció social, la pedagogia, l'educació, el treball social, separant-lo del dret, quan el dret l'únic que fa és reforçar tots els elements que han de decidir sobre la proposta. Mai es pot fer una proposta des del dret o des de la justícia, ha de ser des de l'àmbit social, per descomptat, mai s'ha parlat de la substitució dels tècnics.

Els tècnics fan el que poden amb els mitjans que tenen i amb un sistema que no els permet tenir aquests recolzaments. Per tant, no només la formació és essencial, sinó que és necessari que sigui en l'àmbit de dret, perquè cada dia s'estan retallant drets, i les persones han de conèixer aquesta situació. La seguretat jurídica és essencial per mantenir la protecció, perquè sinó després vénen les mans als caps quan resulta que hi ha una sentència que al cap de quatre anys torna aquest nano que no hi hauria d'haver estat, i això sí que no hauria d'existir mai. La coherència del sistema és preservar la pròpia família i quan no hi ha més remei, llavors tenir un procediment en el qual les parts puguin decidir el seu.

Finalment, confiar en els professionals?, al cent per cent. Si són els únics que saben d'aquest àmbit, però recolzats pel dret. Buscar el bé del nen? Els adults que estem al costat no sabem el bé, no el coneixem. El bé, què és el bé del nen? El bé és estar protegit, que no li peguin?, per descomptat; estar protegit?, per descomptat. Quan jo parlava dels vincles emocionals, també parlava del bé del nen. També parlava que l'arbitrarietat en el cas per cas, moltes vegades comporta una discrecionalitat que no és bona. Ha d'haver uns mínims per la coherència del sistema. Ha d'haver-hi uns mínims organitzatius que no trenquin el vincle emocional amb la família. I si partim d'aquest canvi de filosofia, que la família per unes circumstàncies es troba amb una criança que pot ser millorable, tots els destinataris d'això han de ser disposats a

protegir i organitzar que aquest nen estigui a la seva família amb els mitjans que l'Estat li dona.

Finalment, zero a sis anys. Si tenim una llei del 15, que és la part d'Espanya que no és orgànica, i resulta que diuen aquí que no és aplicable, i que ja diu que dels zero als tres no ha d'haver-hi cap institucionalització, un bebè ha d'estar en una família acollidora, si és necessari el desemparament. I l'única manera de buscar els recursos de famílies serà si d'aquesta casa surt una llei prohibint l'acolliment residencial. No hi haurà una altra, perquè sempre hi ha coses més importants a fer, o no més importants, sinó sempre hi ha altres alternatives.

Per tant, ADR, gravacions per seguretat jurídica, dret de defensa, que també haig de dir per primera vegada a la història de Catalunya, som pioners, que tenim uns mòduls aprovats pel 2026 d'assistència jurídica gratuïta per donar als progenitors, des de la notificació de l'apertura de l'expedient de desemparament, un advocat del torn d'ofici. Això és una gran garantia, que pot ajudar aquests pares a què durant tot el procediment puguin aportar prova sense que hi hagi –i obligarà també el departament a fer un procediment–, per tant, no estem tan malament, sinó que hem de dir que les coses s'estan millorant.

I sí, tots els esforços que es facin per canviar el sistema d'un sistema acusatori a un sistema contradictori seran benvinguts per la protecció de la infància.

Moltes gràcies.

El president

Moltes gràcies.

Doncs, havent complimentat les compareixences aixecaríem la sessió, no sense abans recordar-los o fer evident al conjunt de portaveus que amb la sessió d'avui hem posat fi a les compareixences d'experts i que, a partir de la propera sessió, ja iniciaríem les compareixences dels testimonis. A tal efecte, i a efectes de recordar-los el calendari, si el senyor lletrat..., el proper dia és el dia 2 de març, amb les compareixences que hi havia ja en el calendari que vam compartir. I tot seguit, i aquest és el comentari que els hi volia fer, per qüestions d'ajust del calendari i de diferents testimonis dels que han de venir, s'ha plantejat la possibilitat de no fer la

sessió que hi havia prevista el dia 16 de març i conjuntar-la amb la que hi havia prevista el 30 de març.

Per tant, 16 de març no hi hauria sessió i el 30 de març compareixerien els consellers, la consellera Dolors Bassa i el conseller Chakir el Homrani, d'acord? *(Veus de fons.)* Sí, sí, amb dues compareixences com a testimonis separades, a efectes de no perdre el sentit del calendari, però sí d'adequar-nos a les agendes, en allò que sigui possible, dels diferents testimonis.

Sense res més, ara sí, aixequem la sessió.

Moltes gràcies, molt bon dia.

La sessió s'aixeca a...

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT